

R6_TA(2008)0347

Общи правила за вътрешния пазар на природен газ *I**

Законодателна резолюция на Европейския парламент от 9 юли 2008 г. относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ (COM(2007)0529 – С6-0317/2007 – 2007/0196(COD))

(Процедура на съвместно вземане на решение: първо четене)

Европейският парламент,

- като взе предвид предложението на Комисията до Европейския парламент и до Съвета (COM(2007)0529),
 - като взе предвид член 251, параграф 2, член 47, параграф 2 и членове 55 и 95 от Договора за ЕО, съгласно които Комисията внесе предложението в Парламента (С6-0317/2007),
 - като взе предвид член 51 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на Комисията по промишленост, изследвания и енергетика и становищата на Комисията по икономически и парични въпроси и на Комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите (А6-0257/2008),
1. Одобрява предложението на Комисията във вида, в който е изменено;
 2. Призовава Комисията да се отнесе до него отново, в случай че възнамерява да внесе съществени изменения в своето предложение или да го замени с друг текст;
 3. Възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията.

R6_TC1-COD(2007)0196

Позиция на Европейския парламент приета на първо четене на 9 юли 2008 г. с оглед приемането на Директива 2008/.../ЕО на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност и по-специално член 47, параграф 2, член 55 и член 95 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията ||,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,
като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,
като действат в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора³,
като имат предвид, че:

- (1) Вътрешният пазар на природен газ, който бива постепенно създаван на територията на Общността от 1999 г. насам, е предназначен за предоставянето на реален избор за всички потребители в *Европейския съюз, независимо дали са граждани или предприятия*, на нови възможности за развиване на стопанска дейност и по-интензивна трансгранична търговия, с цел да се осигури повишаване на ефективността, конкурентни цени, по-високи стандарти на услугите, сигурност на доставките и устойчиво развитие.
- (2) Директива 2003/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ ⁴ има значителен принос за създаването на вътрешен пазар на газ.
- (3) Въпреки това понастоящем ***на всички дружества във всички държави-членки*** не може да бъде гарантирано правото да продава газ в която и да е държава-членка при условия на равнопоставеност, без дискриминация и пречки. По-специално, все още не във всички държави-членки съществува недискриминационен достъп до мрежата и еднакво ефективно ниво на регулаторен надзор, тъй като ⁴ законодателна рамка е недостатъчна.
- (4) Съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавено „Енергийна политика за Европа“ ⁴, подчертава колко е важно да бъде завършен вътрешният пазар на природен газ и да бъдат създадени условия на равнопоставеност за всички регистрирани в Общността предприятия за природен газ. *Съобщенията на Комисията от същата дата относно перспективите за вътрешния ⁴ пазар на електроенергия и природен газ, както и нейният заключителен доклад във връзка с проведеното от нея проучване съгласно член 17 от Регламент (ЕО) № 1/2003 в европейските сектори за газ и електричество* показват, че сегашните правила и мерки не осигуряват необходимата рамка за постигане на целта – добре функциониращ вътрешен пазар.
- (5) Без ефективно отделяне на мрежите от дейностите по производство и доставка остава ⁴ риск от дискриминация не само в експлоатацията на мрежата, но и в стимулите на вертикално интегрираните предприятия да инвестират адекватно в мрежите си.
- (6) ***Държавите-членки следва да насърчават сътрудничество и да контролират ефективността на мрежата на регионално равнище. Няколко държави-членки вече са представили предложение, което би довело до постигането на тази цел.***
- (7) Действащите правила за юридическо и функционално отделяне не са довели до

¹ ОВ С 211, 19.8.2008 г., стр. 23.

² ОВ С 172, 5.7.2008 г., стр. 55.

³ Позиция на Европейския парламент от 9 юли 2008 г.

⁴ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 57.

ефективно отделяне на операторите на преносни системи **във всяка държава-членка, което частично се дължи на факта, че съществуващото общностно законодателство не се прилага изцяло.** На заседанието си в Брюксел на 8 и 9 март 2007 г. Европейският съвет прикани Комисията да разработи законодателни предложения за ефективното отделяне на дейностите по доставка и производство от експлоатацията на мрежите.

- (8) Единствено отстраняването на вътрешно присъщата склонност на вертикално интегрираните предприятия да дискриминират конкурентите си по отношение на достъпа до мрежите и инвестициите може да осигури ефективно отделяне. Отделянето на собствеността, състоящо се в определянето на собственика на преносната мрежа за неин оператор *и в независимостта на оператора на мрежата* от свързаните с доставката и производството интереси, е най-ефективният и стабилен начин за разрешаване на вътрешно присъщия конфликт на интереси и за гарантиране на сигурност на доставките. Поради тази причина в своята резолюция *от 10 юли 2007 г.* за перспективите за вътрешния пазар на газ и електроенергия¹ || Европейският парламент разглежда отделянето на собствеността на равнище пренос като най-ефективния инструмент за стимулиране на инвестициите в инфраструктура по недискриминационен начин, на равнопоставения достъп на нови участници до мрежата и на прозрачността на пазара. За тази цел от държавите-членки следва да се изискват гаранции, че едно и също лице или едни и същи лица нямат право да упражняват контрол, включително чрез правото на миноритарните акционери да блокират решения от стратегическо значение, например относно инвестициите, върху предприятие за доставка, ако едновременно с това имат каквито и да е интереси или упражняват каквито и да е права върху оператор на преносна система или върху преносна система. По същата логика правото на контрол над оператор на преносна система следва да изключва възможността за упражняване на каквито и да е интереси или права по отношение на предприятието за доставка.
- (9) **Всяка система за отделяне следва ефективно да премахва всякакъв конфликт на интереси между производители и оператори на преносни системи, за да се създадат стимули за необходимите инвестиции и да се гарантира достъпът на нови участници на пазара при условията на прозрачен и ефикасен регулаторен режим, както и да не създава тежък или обременителен регулаторен режим за националните регулаторни органи, който би било трудно или скъпо да се прилага.**
- (10) **Газът се внася в Европейския съюз главно и все повече от трети държави. С оглед на това общностното законодателство следва да отчита специфичната интеграция на сектора на газ в световния пазар, включително различията в пазарите нагоре и надолу по веригата.**
- (11) Поради факта, че отделянето на собствеността изисква в някои случаи *преструктуриране* на предприятия, на държавите-членки, **които решат да извършат отделяне на собствеността,** следва да бъде предоставено допълнително време за *прилагане* на съответните разпоредби. Освен това, с оглед на вертикалните връзки между секторите на *електроенергия* и *природен газ*, разпоредбите за отделяне следва да се прилагат и в двата сектора.
- (12) **Държавите-членки, които желаят, може да прилагат разпоредбите на**

¹ ОВ С 175 Е, 10.7.2008 г., стр. 206.

настоящата директива, свързани с ефективното и ефикасно отделяне на преносните системи и операторите на преносни системи. Такова отделяне е ефективно, доколкото спомага да се гарантира независимостта на операторите на преносни системи, и е ефикасно, доколкото осигурява подходяща нормативна уредба, която да гарантира лоялна конкуренция, достатъчни инвестиции, достъп за нови участници и интеграция на пазарите на природен газ. Освен това такова отделяне се основава на стълб от организационни мерки и мерки, свързани с ръководство на операторите на преносни системи, и на стълб от мерки, свързани с инвестициите, свързането в мрежата на нови производствени мощности и интеграцията на пазарите посредством регионално сътрудничество, и то е в съответствие с изискванията, установени от Европейския съвет на заседанието му от 8 и 9 март 2007 г.

- (13) *Държавите-членки следва да насърчават регионалното сътрудничество с възможност за определяне на регионален координатор, който да отговаря за улесняване на диалога между компетентните национални органи. Освен това, новите производители и предприятия - доставчици следва да бъдат своевременно и ефективно свързани към мрежата.*
- (14) *За да се гарантира правилното изпълнение на настоящата директива, Комисията следва да оказва съдействие на държавите-членки, които срещат проблеми в тази връзка.*
- (15) *Целта на една интегрирана европейска енергийна мрежа е от съществено значение за сигурността на доставките и за добре функциониращ вътрешен пазар на газ. Поради това Комисията, при условията на допитване до заинтересованите лица (по-специално, операторите на преносни системи и Агенцията за сътрудничество на енергийните регулатори („Агенцията“), създадена с Регламент (ЕО) № .../2008 на Европейския парламент и на Съвета [за създаване на Агенция за сътрудничество на енергийните регулатори]¹, следва да извърши оценка на възможността за създаване на единен европейски оператор на преносна система и да анализира разходите и ползите по отношение на пазарната интеграция, както и ефективната и сигурна експлоатация на преносната мрежа.*
- (16) *За да се гарантира пълната независимост на експлоатацията на мрежите от свързаните с доставката и производството интереси и за да се предотврати обменът на поверителна информация, едно и също лице не следва да бъде член на управителните съвети едновременно на оператор на преносна система и на предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка. По същата причина едно и също лице не следва да има правото да назначава членове на управителните съвети на оператор на преносна система и едновременно с това да има каквито и да е интереси в предприятие за доставка.*
- (17) *Създаването на оператори на преносни системи, които не зависят от интересите от сектора на доставката и производството, би трябвало да даде възможност на вертикално интегрираните дружества да запазят собствеността си върху свързаните с мрежите активи, като едновременно с това изпълняват изискването за ефективно разделяне на интересите, при условие че независимият оператор на преносна система*

¹ *ОВ L...*

изпълнява всички функции на мрежов оператор и се въвеждат подробни законови разпоредби и засилен регулаторен надзор.

- (18) Когато предприятието, което притежава преносна система, е част от вертикално интегрирано предприятие, на държавите-членки следва да бъде *предоставен* избор между *две възможности*: отделяне на собствеността *или създаване на независим оператор на преносна система*.
- (19) *С цел развитие на конкуренцията на международния пазар на природен газ, небитовите потребители следва да могат да избират своите доставчици, както и да сключват договори с няколко доставчика за посрещане на своите потребности от природен газ. Потребителите следва да бъдат защитени срещу клаузи за изключителност в договори, чийто ефект е изключване на конкурентни и/или допълнителни оферти*.
- (20) Прилагането на ефективно отделяне следва да бъде съобразено с принципа на недискриминация между публичния и частния сектор. За тази цел едно и също лице не следва да има възможността да упражнява каквото и да е влияние, поотделно или заедно с други лица, върху състава, гласуването или вземането на решения от органите едновременно на операторите на преносни системи и на предприятията за доставка. ■
- (21) ■ *Отделянето на дейностите по експлоатацията на мрежите и доставката следва да се прилага в цялата Общност* ■ . Това правило следва да се прилага по еднакъв начин за *предприятия, установени в Европейския съюз и за тези, установени в трети държави*. За да се гарантира, че дейностите по експлоатацията на мрежите и по доставката са разделени в цялата Общност, *националните регулаторни органи следва да получат правомощията да отказват издаване на сертификат на операторите на преносни системи, които не спазват разпоредбите за отделяне*. За да осигури последователното прилагане || *в цялата Общност и изпълнението на международните задължения на Общността, Агенцията следва да получи правото да преразглежда решенията за издаване на сертификати, взети от националните регулаторни органи*.
- (22) Сигурността на енергоснабдяването е основен елемент от обществената сигурност и следователно е неразривно свързана с ефективното функциониране на *вътрешния пазар на газ и с интегрирането на изолираните пазари на държавите-членки*. Използването на мрежите е от съществено значение за снабдяването на гражданите на Съюза с газ. Функциониращите *открити* пазари на природен газ *с истински възможности за търговия*, и по-специално мрежите и другите активи, свързани със снабдяването с газ, са от основно значение за обществената сигурност, за конкурентоспособността на икономиката и за благосъстоянието на гражданите на Съюза. Общността *счита*, без да това да засяга международните ѝ задължения, че секторът на газопреносните системи е от голямо значение за нея и следователно има необходимост от допълнителни предпазни мерки по отношение на влиянието на трети държави, за да бъдат избегнати всякакви рискове за обществения ред и сигурност в Общността и за благосъстоянието на гражданите на Съюза. Такива мерки са необходими по-специално за осигуряването на съответствие с правилата за ефективно отделяне.
- (23) Необходимо е да бъде гарантирана независимостта на операторите на системи за съхранение, за да бъде подобрен достъпът на трети страни до съоръженията за

съхранение, които са технически и/или икономически нужни за осигуряването на ефективен достъп до системата за доставките за клиентите. Затова е целесъобразно съоръженията за съхранение да бъдат експлоатирани от юридически отделени лица, които имат ефективни права за вземане на решения по отношение на активите, необходими за поддръжката, експлоатацията и развитието на горепосочените съоръжения. Необходимо е също така да бъде повишена прозрачността по отношение на съоръженията за съхранение, които се предлагат на трети страни, чрез вменяването на задължението държавите-членки да дефинират и публикуват недискриминационна и ясна рамка, определяща подходящия регулаторен режим, приложим към съоръженията за съхранение.

- (24) Недискриминационният достъп до разпределителната мрежа определя достъпа надолу по веригата до клиентите на дребно. Обхватът на дискриминацията по отношение на достъпа на трети страни и на инвестициите все пак е от по-малко значение на равнище разпределение отколкото на равнище пренос, защото на равнище разпределение претоварването и влиянието на свързаните с производството интереси обикновено са по-слаби отколкото на равнище пренос. Освен това функционалното отделяне на операторите на разпределителни системи съгласно Директива 2003/55/ЕО е задължително едва от 1 юли 2007 г. и въздействието му върху вътрешния пазар тепърва ще бъде оценявано. Действащите правила за юридическо и функционално отделяне могат да доведат до ефективно отделяне при условие, че бъдат по-ясно определени и правилно прилагани, а спазването им — стриктно контролирано. За да бъдат създадени условия на равнопоставеност на пазара на дребно, дейностите на операторите на разпределителни системи следва да бъдат под надзор, за да не им се дава възможност да се възползват от вертикалната си интеграция по отношение на конкурентното си положение на пазара, особено по отношение на дребните вътрешни и външни клиенти.
- (25) *Държавите-членки следва да предприемат конкретни мерки за подпомагане на по-широкото използване на биогаз и газ от биомаса, на чиито производители трябва да се предоставя недискриминационен достъп до газовата система, при условие че този достъп е трайно съвместим със съответните технически правила и стандарти за безопасност.*
- (26) Директива 2003/55/ЕО въведе изискване държавите-членки да създадат *национални регулаторни органи* със специални компетенции. При все това опитът показва, че в много от случаите ефективността на надзора често е ограничена от липсата на независимост на *националните регулаторни органи* от правителството и на недостатъчните им правомощия и свобода на действие. Поради тази причина на *горепосоченото заседание* в Брюксел || Европейският съвет прикани Комисията да разработи законодателни предложения за по-нататъшна хармонизация на правомощията и за повишаване на независимостта на *националните регулаторни органи*.
- (27) *Националните регулаторни органи* трябва да могат да вземат решения по всички въпроси, свързани с надзора, за да функционира правилно вътрешният пазар, и да бъдат напълно независими от всякакви други || интереси *на публични или частни дружества*.
- (28) *Националните регулаторни органи* следва да имат *правомощие* да издават решения със *задължителна* сила по отношение на *операторите на мрежи* и да налагат ефективни, *подходящи* и възпиращи санкции на *операторите на мрежи*, които не

изпълняват задълженията си. Те следва да получат и правомощия да вземат решения, независимо от прилагането на разпоредбите за защита на конкуренцията, относно въвеждането на всякакви подходящи мерки **по отношение на достъпа до мрежи с цел постигане** на ефективна конкуренция, необходима за правилното функциониране на пазара, както и да осигуряват висок стандарт на обществените услуги в съответствие с изискванията за отваряне на пазара и защита на уязвимите потребители и да гарантират пълната ефективност на мерките за защита на потребителите. Посочените разпоредби следва да не накърняват нито правомощията на Комисията относно прилагането на правилата за защита на конкуренцията, включително проучването на дружествените сливания с общностно измерение, нито правилата за вътрешния пазар като свободното движение на капитали.

- (29) **Националните регулаторни органи за енергийните и финансовите пазари следва да си сътрудничат, за да си осигуряват взаимно възможност за придобиване на обща представа за техните съответни пазари. Те следва да имат правомощие да получават съответна информация от предприятията за природен газ чрез подходящи и достатъчни разследвания, да решават спорове и да налагат ефективни санкции.**
- (30) Инвестициите в големи нови инфраструктурни обекти следва да бъдат силно насърчавани, като същевременно се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар на природен газ. За да бъде подсилен положителният ефект на освободените от определени изисквания инфраструктурни проекти върху конкуренцията и сигурността на доставките, по време на етапа на планиране на проекта следва да се тества пазарният интерес и да се прилагат правилата за управление на преговарването. Когато инфраструктурните съоръжения са разположени в повече от една държава-членка, исканията за освобождаване следва да бъдат разглеждани от Агенцията ||, за да бъде отчетен по-добре трансграничният им характер и за да бъде улеснена административната им обработка. Освен това предвид изключителния риск, свързан с тези освободени големи инфраструктурни проекти, за предприятията за доставка и производство следва да бъде **възможно временно прилагане на ||частично** изключение от правилата за **отделяне** на дейностите по отношение на горепосочените проекти. С оглед на сигурността на доставките това изключение следва да се прилага по-специално по отношение на новите тръбопроводи в рамките на Общността, пренасящи газ от трети държави за Общността.
- (31) Вътрешният пазар на || газ страда от липсата на ликвидност и прозрачност, което пречи на ефективното разпределение на ресурсите, хеджирането на рисковете и навлизането на нови участници на пазара. Доверието в пазара, ликвидността му и броят на участниците трябва да се увеличат и следователно трябва да се подсили регулаторният надзор над предприятията за доставка на природен газ. Тези изисквания следва да не накърняват и да бъдат в съответствие с действащото законодателство на Общността относно финансовите пазари. **Националните регулаторни органи за енергийните и ||** финансовите пазари трябва да си сътрудничат, за да могат да наблюдават съответните пазари.
- (32) **Липсата на структурна гъвкавост на пазара на природен газ, която произтича от концентрацията на доставчици, дългосрочните договори, които уреждат доставките, и липсата на ликвидност надолу по веригата водят до непрозрачни структури на ценообразуване. С цел изясняване на структурата на разходите е необходима по-голяма прозрачност в ценообразуването и търговският**

ангажимент следва да бъде задължителен.

- (33) Изискванията за обществените услуги и общите минимални стандарти, които произтичат от тях, трябва да бъдат още по-строги, за да се гарантира на всички потребители възможността да извлекат ползи от конкуренцията. Достъпът до данните за потреблението е ключов аспект на доставката за клиентите, които трябва да имат достъп до отнасящите се до тях данни, за да могат да отправят покани към конкурентни предприятия за представяне на предложения на базата на тази информация. Потребителите следва да имат и правото да бъдат надлежно информирани за консумацията си на енергия. Редовно предоставяната информация за разходите за енергия ще създаде стимули за спестяване на енергия, тъй като ще даде на потребителите пряка обратна връзка относно ефекта от инвестициите в енергийна ефективност и промяна на поведението.
- (34) *Задълженията за обществени услуги и произтичащите от тях общи минимални стандарти трябва да бъдат допълнително консолидирани, за да се гарантира, че газовите услуги са достъпни за населението и за малките и средни предприятия.*
- (35) *Държавите-членки следва да гарантират монтирането на индивидуални уреди за отчитане на потреблението (интелигентно отчитане), както е предвидено в Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 г. относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги¹, с цел предоставяне на точна информация на клиентите за потреблението на енергия и осигуряване на ефективност за крайните потребители.*
- (36) *Потребителите следва да са в центъра на настоящата директива. Необходимо е да се засилят и гарантират съществуващите права на потребителите и те следва да включват по-голяма прозрачност и представеност. Защитата на потребителите означава, че всички потребители следва да се ползват от конкурентен пазар. Правата на потребителите следва да се гарантират от националните регулаторни органи чрез създаване на стимули и налагане на санкции на предприятия, които не спазват правилата за защита на потребителите и на конкуренцията.*
- (37) *Потребителите на газ следва да имат достъп до ясна и разбираема информация относно своите права, свързани с енергийния сектор. С оглед последващи действия след съобщението от 5 юли 2007 г., озаглавено „Към Европейска харта за правата на потребителите на енергия“, Комисията следва да предложи, след допитване до съответните заинтересовани страни, включително националните регулаторни органи, организациите на потребителите и социалните партньори, достъпна, лесно разбираема харта, която изброява правата на потребителите на енергия, предоставени съгласно съществуващото общностно право, включително настоящата директива. Доставчиците на енергия следва да гарантират, че всички потребители ще получат копие от тази харта и че тя ще е публично достъпна.*

¹ *ОВ L 114, 27.4.2006 г., стр. 64.*

- (38) *За да допринасят за сигурността на доставките, държавите-членки следва да работят в тясно сътрудничество, като същевременно поддържат дух на солидарност **II**, по-специално при криза в енергоснабдяването. За тази цел Директива 2004/67/ЕО на Съвета от 26 април 2004 г. относно мерките за гарантиране сигурността на снабдяването с природен газ¹ следва да служи за основа.*
- (39) *За да бъде създаден вътрешен пазар на природен газ, държавите-членки следва да насърчават интеграцията на националните си пазари и сътрудничеството между операторите на мрежи на европейско и регионално равнище. **Инициативите за регионална интеграция са съществен междинен етап в осъществяването на интеграцията на вътрешните енергийни пазари, което продължава да бъде крайната цел. Регионалното равнище позволява да се ускори интеграционният процес, като дава възможност на съответните участници, и по-специално на държавите-членки, националните регулаторни органи и операторите на преносни системи да си сътрудничат по конкретни въпроси.***
- (40) *Една от основните цели на настоящата директива следва да бъде развитието на истинска европейска тръбопроводна мрежа и регулаторните въпроси относно трансграничните междусистемни връзки и регионалните пазари следва следователно да бъдат в кръга на компетентност на Агенцията.*
- (41) *Националните регулаторни органи следва да осигуряват информация за пазара, за да позволят на Комисията да наблюдава и следи европейския пазар на газ и краткосрочното, средносрочното и дългосрочното му развитие, включително такива аспекти като предлагане и търсене, инфраструктурни съоръжения за пренос и разпределение, трансгранична търговия, инвестиции, цени на едро и потребителски цени, ликвидност на пазара, подобрения на екологичните показатели и ефективността.*
- (42) *Тъй като целта на настоящата директива, а именно създаването на напълно работещ вътрешен пазар на **III** газ, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и **III** следователно, поради обхвата и въздействието на настоящата директива, може да бъде по-добре постигната на общностно равнище, Общността може да приема мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, **III** настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.*
- (43) *Държавите-членки, съвместно със заинтересованите социални партньори, следва да разгледат последиците от изменение на Директива 2003/55/ЕО, по-специално на различните модели за гарантиране на независимост на оператори на преносни системи, от гледна точка на заетостта, условията на труд и правото на работниците на информация, консултация и участие с оглед смекчаване на отрицателните последици.*
- (44) *Регламент (ЕО) № 1775/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 28 септември 2005 г. относно условия за достъп до газопреносни мрежи² предоставя на Комисията възможността да приема насоки за постигането на необходимата степен на*

¹ *ОВ L 127, 29.4.2004 г., стр. 92.*

² *ОВ L 289, 3.11.2005 г., стр. 1.*

хармонизация. Тези насоки, представляващи мерки за прилагане със задължителна сила, са полезен инструмент, който при необходимост може да бъде бързо приспособен.

- (45) Съгласно разпоредбите на Директива 2003/55/ЕО трябва да бъдат приети някои мерки в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г., определящо процедурите по упражняване на изпълнителните правомощия, възложени на Комисията¹.
- (46) Решение 1999/468/ЕО е изменено с Решение 2006/512/ЕО на Съвета², което въведе процедура по регулиране с контрол за мерки от общ характер, предназначени да изменят *несъществени* елементи на основен акт, приет в съответствие с процедурата, посочена в член 251 от Договора, включително чрез *допълването му* с нови *несъществени* елементи.

- (47) Директива 2003/55/ЕО следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1
Изменения на Директива 2003/55/ЕО

Директива 2003/55/ЕО се изменя, както следва:

- (1) **В член 1, параграф 2 се заменя със следния текст:**

„2. Правилата, установени с настоящата директива за природния газ, включително втечнения природен газ (ВПГ), важат също на недискриминационен принцип за биогаз и газ от биомаса или други видове газ, доколкото тези видове газ могат от техническа гледна точка и от гледна точка на безопасността да бъдат въведени във и транспортирани чрез системата за природен газ.“

- (2) Член 2 се изменя, както следва:

- а) точка 3 се заменя със следния текст:**

„3. „пренос“ означава транспортирането на природен газ по мрежа [...], съставена предимно от тръбопроводи с високо налягане, различна от добивна тръбопроводна мрежа и различна от частта от тръбопроводите с високо налягане, използвани предимно в контекста на локално разпределение на природен газ, с оглед доставянето му до клиенти, но без да се включва доставката;“

¹ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23. ||

² ОВ L 200, 22.7.2006 г., стр. 11.

б) *точка 9 се заменя със следния текст:*

„9. „хранилище“ означава съоръжение, което се използва за съхранение на природен газ и е собственост и/или се експлоатира от предприятие за природен газ, включително частта от съоръженията за ВПГ, която се използва за съхранение, но с изключение на частта, която се използва изключително за добивни операции, и с изключение на съоръженията, резервирани изключително за операторите на преносни мрежи при осъществяване на дейността им;“

в) *точка 14 се заменя със следния текст:*

„14. спомагателни услуги“ са всички услуги, необходими за достъпа до и експлоатацията на преносната и/или разпределителната система и/или съоръженията за ВПГ, и/или хранилищата, включително балансиране на товара, смесване и впръскване на инертни газове, но с изключение на съоръженията, резервирани изключително за операторите на преносни системи при осъществяване на дейността им;“

г) *точка 17 се заменя със следния текст:*

„17. „междусистемен тръбопровод“ означава преносен тръбопровод за дълечни разстояния, който пресича или се разпростира върху границата между две държави-членки с основната цел да свърже националните преносни системи на тези държави-членки;“

д) *точка 20 се заменя със следния текст:*

„20. „вертикално интегрирано предприятие“ означава предприятие за природен газ или група предприятия за природен газ, в които едно и също лице или едни и същи лица имат правомощията пряко или непряко да упражняват контрол по смисъла на член 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 г. относно контрола върху концентрациите между предприятия (Регламент на ЕО за сливанията) и когато съответното предприятие или група предприятия изпълняват поне една от функциите на пренос, разпределение, операции с втечен природен газ (ВПГ) или съхранение и най-малко една от функциите производство или доставка на природен газ,*

** ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1.“*

е) *Добавят се следните точки ||:*

„34. „договор за доставка на газ“ означава договор за доставка на природен газ, но не включва газови деривати;

35. „газов дериват“ означава финансов инструмент, посочен в точки 5, 6 и 7 от раздел В от приложение I към Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно пазарите на финансови инструменти, когато този инструмент е свързан с природния*

газ;

36. „контрол“ означава всякакви права, договори или всякакви други средства, които самостоятелно или в комбинация и предвид свързаните фактически и правни обстоятелства предоставят възможността за упражняване на решаващо влияние върху дадено предприятие, по-специално чрез:
- а) собственост или право на ползване на всички или част от активите на || предприятие;
 - б) права или договори, които предоставят решаващо влияние върху състава, гласуването или решенията на органите на *предприятие*.

С цел избягване на съмнение, поддържането на дългосрочен договор за транспорт от страна на предприятие, което има участие в производството или доставката, само по себе си не представлява контрол върху преносна система.

37. „изолиран пазар“ означава държава-членка без междусистемна връзка с националните преносни системи на друга държава-членка и/или чието газоснабдяване се контролира от лице или лица от трета държава.
38. „проект от европейски интерес“ означава проект за инфраструктура за газ, който води до предоставяне на нов източник на природен газ за Общността и до увеличаване на диверсификацията на настоящите доставки на газ в повече от една държава-членка;
39. „лоялна и ненарушена конкуренция на отворен пазар“ означава общи възможности и равен достъп за всички доставчици в Европейския съюз, за която отговарят държавите-членки, националните регулаторни органи и Агенцията за сътрудничество на енергийните регулатори („Агенцията“), създадена с Регламент (ЕО) № .../2008 на Европейския парламент и на Съвета [за създаване на Агенция за сътрудничество на енергийните регулатори]**;
40. „енергийна бедност“ означава положение, при което членовете на дадено домакинство не могат да си позволят да отопляват дома си до приемлив стандарт, основаващ се на равнищата, препоръчани от Световната здравна организация;
41. „достъпна цена“ означава цена, определена от държавите-членки на национално равнище след консултация с националните регулаторни органи, социалните партньори и съответните заинтересовани лица, като същевременно се взема под внимание определението на енергийна бедност, установено в точка 40;
42. „промишлена площадка“ означава географски ограничена област, която е частна собственост и на която е разположена мрежа за природен газ, управлявана от едно дружество и свързана с преносната или разпределителната мрежа;

- a) която осъществява доставки преимуществено за промишлените дейности на оператора на мрежата или на свързани предприятия или
- б) която осъществява доставки за ограничен брой промишлени потребители или клиенти, свързани с промишлените дейности, осъществявани на промишлената площадка.

* *OB L 145, 30.4.2004 г., стр. 1.*

** *OB L ...“*

(3) Член 3 се изменя, както следва:

- a) параграф 2 се заменя със следния текст:

„2. При условията на пълно зачитане на съответните разпоредби на Договора, по-конкретно член 86 от него, държавите-членки могат да налагат на предприятията за природен газ, в името на общия икономически интерес, задължения за предоставяне на обществена услуга, които могат да бъдат свързани със сигурността, включително сигурност на доставките, редовност и качество, и защитата на околната среда, включително енергийна ефективност и опазване на климата.“

- б) параграф 3 се заменя със следния текст:

„3. Държавите-членки вземат подходящите мерки, за да защитят крайните клиенти и по-специално гарантират наличието на адекватни защитни мерки за защита на уязвимите клиенти, включително забрана за изключване от мрежата на пенсионери и лица с увреждания през зимните месеци. В този контекст държавите-членки следва да признаят наличието на енергийна бедност и да дадат определения за уязвими клиенти. Държавите-членки гарантират, че се прилагат правата и задълженията, свързани с уязвимите клиенти и по-специално вземат мерки да защитят крайните потребители в отдалечените райони. Те осигуряват високи нива на защита на клиентите, особено що се отнася до прозрачността на условията на договорите, общата информация и механизмите за разрешаване на спорове. Държавите-членки гарантират, че привилегирваният клиент може на практика лесно да премине към нов доставчик. По отношение поне на домакинствата, тези мерки следва да включват изложените в приложение А.“

- в) след параграф 3 се създават следните параграфи:

„3а. В националните си планове за действие държавите-членки вземат подходящи мерки за справяне с енергийната бедност, с цел да се гарантира, че броят на лицата, страдащи от енергийна бедност, действително намалява, и съобщават на Комисията за тези мерки. Всяка държава-членка отговаря за предоставянето, съгласно

принципа на субсидиарност, на определение на енергийна бедност на национално равнище, след допитване до националните регулаторни органи и заинтересованите лица по отношение на член 2, точка 40. Такива мерки може да включват обезщетения, предвидени в системите за социална сигурност, подкрепа за подобряване на енергийната ефективност и енергопроизводство на възможно най-ниски цени, и не възпрепятства откриването на пазара, предвидено в член 23. Комисията предоставя насоки за контролиране на въздействието на такива мерки върху енергийната бедност и върху функционирането на пазара.

3б. Държавите-членки гарантират, че всички потребители имат право да бъдат снабдявани от доставчик, при условията на съгласие от страна на доставчика, независимо от държавата-членка, в която същият е лицензиран като доставчик или има друго разрешение. В тази връзка държавите-членки предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че предприятия, които са лицензирани в друга държава-членка, могат да снабдяват своите клиенти, без необходимост да отговарят на допълнителни условия.“

г) параграф 4 се заменя със следния текст:

„4. Държавите-членки прилагат подходящи мерки за постигане на целите за социално и икономическо сближаване, с оглед понижаването на разходите за газ, предоставян на домакинства с ниски доходи, и гарантирането на същите условия за потребителите, живеещи в отдалечени райони, от една страна, както и на постигането на целите за опазване на околната среда, от друга страна. Тези мерки включват мерки за управление на ефективността/търсенето на енергия и средства за борба срещу изменението на климата и за гарантиране на сигурност на доставките, и може да включват също предоставяне на подходящи икономически стимули, като по целесъобразност се използват всички съществуващи национални и общностни инструменти, за поддържане и изграждане на необходимата мрежова инфраструктура, включително междусистемен капацитет.“

д) след параграф 4 се създават следните параграфи:

„4а. С оглед насърчаване на енергийната ефективност, националните регулаторни органи задължават предприятията за природен газ да въведат формули за ценообразуване, които се повишават при повишоки равнища на потребление, и гарантират активното участие на потребителите и операторите на разпределителни системи в експлоатацията на системите, като подкрепят въвеждането на мерки, насочени към оптимизиране на използването на газ, особено през часовете на максимално натоварване. Такива формули за ценообразуване, съчетани с въвеждането на уреди и мрежи за интелигентно отчитане, насърчават поведение на енергийна ефективност при възможно най-ниски разходи за домакинствата потребители, по-конкретно домакинствата в положение на енергийна бедност.

4б. Държавите-членки осигуряват единни центрове за контакт, за да гарантират, че потребителите имат достъп до цялата необходима информация по отношение на своите права, настоящото законодателство и средствата за защита на тези права, с които разполагат в случаи на възникване на спорове.“

е) след параграф 5 се създава следният параграф:

„5а. Прилагането на настоящата директива няма отрицателни последици за заетостта, условията на труд и правата на работниците на информация, консултация и участие. Държавите-членки провеждат допитване до съответните социални партньори относно прилагането на измененията на настоящата директива с оглед на смекчаване на такива отрицателни последици. Комисията докладва на отрасловите комитети за социален диалог в секторите електроенергия и газ относно проведените консултации и предприетите мерки.“

(4) В член 4, параграф 2 се заменя със следния текст:

„2. Когато държавите-членки имат система за разрешаване, те изработват обективни и недискриминационни критерии, които да се спазват от предприятие, искащо разрешение за изграждането и/или експлоатацията на съоръжения за природен газ, или искащо разрешение за снабдяване с природен газ. Държавите-членки не могат по никакъв начин да обвързват разрешението с критерии, които дават на компетентните органи правомощия за оперативна самостоятелност. Недискриминационните критерии и процедури за предоставяне на оправомощаване се публикуват. Държавите-членки гарантират, че процедурите за разрешение по отношение на съоръжения, тръбопроводи и свързано с тях оборудване са съобразени със значението на проекта за вътрешния пазар на газ.“

(5) След член 5 се създават следните членове ||:

**„Член 5а
Регионална солидарност**

- 1. За да се гарантира сигурността на доставките на вътрешния пазар на природен газ, държавите-членки, без да налагат несъразмерна тежест на участниците на пазара, сътрудничат помежду си с цел да насърчават регионалната и двустранната солидарност.**
- 2. Това сътрудничество обхваща ситуации, които водят до или има вероятност да доведат в краткосрочен план до тежко смущение на доставките, засягащо държава-членка. То включва:**
 - а) координация на националните мерки за спешни случаи, посочени в член 8 от Директива 2004/67/ЕО;**
 - б) идентифициране и, при необходимост, развитие или модернизиране на междусистемните връзки в сектора на електроенергията и природния газ;**
 - в) условия и практически аспекти на предоставянето на взаимна помощ.**

3. Комисията, *другите държави-членки и участниците на пазара се информират* относно такова сътрудничество.

Член 5б

Насърчаване на регионалното сътрудничество

1. *Националните регулаторни органи на държавите-членки* сътрудничат помежду си с цел *хармонизиране на пазарната структура и* интегриране на *техните национални пазари* най-малко на *едно регионално равнище като първа и непосредствена стъпка към напълно либерализиран вътрешен пазар за газ*. По-специално, *те* насърчават сътрудничеството между операторите на мрежи на регионално равнище и *улесняват тяхната интеграция на регионално равнище с цел създаване на конкурентоспособен вътрешен пазар, улесняване на хармонизацията на тяхната правна, регулаторна и техническа уредба и, преди всичко, интегриране на изолираните от газоснабдяване райони, които продължават да съществуват в Европейския съюз*. Държавите-членки насърчават също и *трансграничното и регионално сътрудничество между национални регулаторни органи*.
2. *Агенцията си сътрудничи с националните регулаторни органи и операторите на преносни мрежи, в съответствие с глави III и IV, за да се гарантира сближаването на регулаторните рамки между регионите, целящо създаване на конкурентоспособен европейски пазар. Когато Агенцията счита, че са необходими задължителни правила относно такова сътрудничество, тя формулира подходящи препоръки. На регионални пазари, Агенцията се счита за компетентния орган в областите, определени в член 24г.*“

- (б) Член 7 се заменя, както следва:

„Член 7

Отделяне на преносните системи и операторите на преносни системи

1. Държавите-членки гарантират, че считано от ...*:
- а) всяко предприятие, притежаващо преносна система, действа като оператор на преносна система;
- б) същото лице или || лица нямат право, *заедно или поотделно*::
- i) да упражняват пряко или *косвено* контрол върху предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка, и едновременно с това да упражняват пряко или *косвено* контрол или да *притежават дялово участие* или права в оператор на преносна система || , или
- ii) да упражняват пряко или *косвено* контрол върху оператор на преносна система || и едновременно с това да упражняват пряко или *косвено* контрол или да *притежават дялово участие* или права в предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите

производство или доставка;

- в) едно и също лице или || лица нямат право да назначават членове на надзорния съвет, управителния съвет или законно представляващи предприятието органи на оператор на преносна система ■ и || да упражняват пряко или *косвено* контрол или да *притежават дялово участие* или права в предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка;
 - г) едно и също лице няма право да бъде член на надзорния съвет, управителния съвет или на законно представляващи предприятието органи едновременно на предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите на производство или доставка, и на оператор на преносна система или на преносна система;
 - д) ***едно и също лице или едни и същи лица нямат право да експлоатират преносната система чрез договор за управление или да упражняват влияние по друг начин, несвързан със притежаването на собственост, както и да упражняват пряко или косвено контрол или да притежават дялово участие или права в предприятие, изпълняващо която и да е от функциите производство или доставка.***
2. Интересите и правата, *посочени* в параграф 1, буква б) ||, включват по-специално:
- а) собственост върху част от капитала или стопанските активи; ||
 - б) правото на гласуване; ||
 - в) правото на назначаване на членове на надзорния съвет, управителния съвет или на органите, законно представляващи предприятието, или;
 - г) правото на получаване на дивиденди или други дялове от печалбите.
3. За целите на параграф 1, буква б) ||, понятието „предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка“ съответства изцяло на понятието „предприятие, изпълняващо най-малко една от функциите производство или доставка“ по смисъла на Директива 2003/54/ЕО ||, а термините „оператор на преносна система“ и „преносна система“ съответстват изцяло на термините „оператор на преносна система“ и „преносна система“ по смисъла на посочената директива.
- ||
4. ***Държавите-членки контролират процеса на отделяне на вертикално интегрираните дружества и представят на Комисията доклад за постигнатия напредък.***
5. Държавите-членки могат да разрешават дерогации от параграф 1, букви б) и в), до ...** при условие, че операторите на преносни системи не са част от вертикално интегрирани предприятия.
6. Задължението, определено в параграф 1, буква а), се *счита* за изпълнено,

когато няколко предприятия, притежаващи преносни системи, са създали съвместно предприятие, което действа като оператор на преносна система в няколко държави-членки по отношение на съответните преносни системи. █

7. *Когато дадено лице, посочено в параграф 1, букви от б) до д) е държава-членка или друг публичен орган, два отделни публични органа, упражняващи контрол или върху оператор на преносна система или върху преносна система, , от една страна, и предприятие, изпълняващо която и да е от функциите на производство или доставка, от друга, не се считат за едно и също лице или едни и същи лица.*
8. Държавите-членки гарантират, че споменатата в член 10, параграф 1, чувствителна търговска информация, притежавана от оператор на преносна система, който е бил част от вертикално интегрирано предприятие, и персоналът на този оператор не се прехвърлят към предприятия, изпълняващи най-малко една от функциите производство или доставка.
9. *Когато към ...*** преносната система принадлежи на вертикално интегрирано предприятие, държавите-членки може да решат да не прилагат разпоредбите на параграф 1.*

В такъв случай държавите-членки спазват разпоредбите на глава IVa.

Вертикално интегрирани предприятия, притежаващи преносна система, в никакъв случай не могат да бъдат възпрепятствани да предприемат мерки с оглед спазване на разпоредбите на параграф 1.

* Моля въведете дата: една година след датата на транспониране на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общи правила за вътрешния пазар на природен газ].

** Моля въведете дата: две години след датата на транспониране на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общи правила за вътрешния пазар на природен газ].

*** Датата на влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общи правила за вътрешния пазар на природен газ].“

(7) След член 7 се добавят следните членове:

„Член 7а

Контрол над собствениците на преносни системи и операторите на преносни системи

1. Без да се накърняват международните задължения на Общността, преносните системи или операторите на преносни системи не могат да бъдат контролирани от лице или лица от трети държави.
2. Споразумение, *целящо установяването на обща рамка за инвестициите в енергийния сектор и отваряне на енергийния пазар на трета държава,*

включително по отношение на предприятията, установени на територията на Европейския съюз, сключено с една или повече трети държави, по което Общността е страна, може да позволи дерогация от разпоредбите на параграф 1.

Член 7б

Определяне и сертифициране на операторите на преносни системи

1. Предприятията, които притежават преносна система и които са сертифицирани от националния регулаторен орган по отношение на съответствието им с изискванията на член 7, параграф 1 || и член 7а в съответствие с *процедурата за сертифициране, установена в настоящия член*, се одобряват и определят за оператори на преносни системи от държавите-членки. Изборът на оператори на преносни системи се съобщава на Комисията и се публикува в Официален вестник на Европейския съюз.
2. Без да се накърняват международните задължения на Общността, в случаите, когато собственик на преносна система или оператор на преносна система, обект на контрол от лице или лица от трети държави в съответствие с член 7а, е поискал да бъде сертифициран, собственикът или операторът на преносна система получава отказ, освен ако покаже, че няма възможност на съответното лице да бъде оказано пряко или непряко влияние в нарушение на член 7, параграф 1, от който и да е оператор, действащ в сектора на производството или доставките на газ или електроенергия, или от трета държава.
3. Операторите на преносни системи нотифицират *националния регулаторен орган за всякакви планирани сделки*, които може да изискват преоценка на съответствието им с разпоредбите на член 7, параграф 1 || или член 7а.
4. *Националните регулаторни органи следят за постоянното съответствие на операторите на преносни системи с разпоредбите на член 7, параграф 1 || и член 7а. Те откриват процедура по сертифициране, за да гарантират това съответствие:*
 - а) на основата на нотификация от оператора на преносна система съгласно параграф 3;
 - б) по собствена инициатива в случаите, когато имат сведения, че планирана промяна на правомощията или влиянието върху собствениците на преносни системи или операторите на преносни системи може да доведе до нарушение на член 7, параграф 1 || и член 7а, или когато имат основания да смятат, че такова нарушение вече може да е извършено; или
 - в) *въз основа* на мотивирано искане от Комисията.
5. *Националните регулаторни органи вземат решение относно сертифицирането на даден оператор на преносна система в срок от четири месеца от датата на нотификацията от оператора на преносна система или от датата на искането на Комисията. Сертификатът се смята за издаден, ако националният регулаторен орган не вземе решение в този срок. След изтичането на този срок. Изричното или мълчаливото решение на регулаторния орган може да стане ефективно единствено след закриването на процедурата, определена в параграфи 6—9, и само при условие, че Комисията не е повдигнала възражения.*

6. Изричното или мълчаливото решение относно сертифицирането се нотифицира незабавно на Комисията от *националния регулаторен* орган заедно с цялата свързана с решението информация.
7. Комисията проучва нотификацията веднага след получаването ѝ. Когато Комисията смята, че решението на *националния регулаторен* орган предизвиква сериозни съмнения по отношение на съответствието му с разпоредбите на член 7, параграф 1, член 7а или член 7б, параграф 2, в срок от два месеца от получаването на нотификацията Комисията взема решение да открие производство. В този случай тя кани *националния регулаторен* орган и съответния оператор на преносна система да представят становищата си. Когато Комисията има необходимост от допълнителна информация, двумесечният срок може да бъде удължен с два допълнителни месеца считано от получаването на цялата информация.
8. Когато Комисията е взела решение да открие производство, в срок \parallel от четири месеца от приемането на такова решение, тя издава крайно решение:
 - а) да не повдига възражения срещу решението на *националния регулаторен* орган;или
 - б) изискващо от съответния *националния регулаторен* орган да измени или оттегли решението си, ако смята, че разпоредбите на член 7, параграф 1, член 7а или член 7б, параграф 2 не са спазени.
9. Когато Комисията не е взела решение за откриване на производство или окончателно решение в сроковете, определени съответно в параграфи 7 и 8, се смята, че тя не е повдигнала възражения срещу решението на *националния регулаторен* орган.
10. *Националният регулаторен* орган изпълнява решението на Комисията, като изменя или *оттегля* решението относно сертифицирането в срок от четири седмици, и информира съответно Комисията.
11. *Националните регулаторни* органи и Комисията могат да изискват от операторите на преносни системи и от предприятията, извършващи най-малко една от функциите производство или доставка, всякаква информация, свързана с изпълнението на задачите им по настоящия член.
12. *Националните регулаторни* органи и Комисията са длъжни да запазят поверителността на чувствителната търговска информация.
- █**
13. ***Процедурите, установени в настоящия член, и по-специално ограниченията, определени в параграф 2, не се прилагат по отношение на добивни тръбопроводи, чието единствено предназначение е да се установи връзка между мрежите на държавите-източници на доставките на газ и точка на доставка на територията на Общността, както и по отношение на модернизацията им.***

Член 7в

Определяне на оператори на системи за съхранение и на системи за втечен природен газ

Държавите-членки следва да определят или да изискват от предприятията за природен газ, които притежават съоръжения за съхранение или за ВПГ, да определят един или повече системни оператори за срок, който се фиксира от държавите-членки, в съответствие с изискванията за ефективност и икономически баланс.“

(8) Член 8 се изменя, както следва:

а) параграф 1 се изменя, както следва:

i) буква а) се заменя със следния текст:

„а) да експлоатира, поддържа и развива при икономически приемливи условия сигурни, надеждни и ефективни съоръжения за пренос, съхранение и/или ВПГ, **за да се гарантира открит пазар за нови участници** при спазване на екологичните изисквания ■ .“

ii) след буква б) се създава следната буква:

„ба) да изгражда достатъчен капацитет на междусистемните връзки, които свързват преносните му инфраструктури, за да се отговори на всяко разумно търсене на капацитет, да се улесни създаване на ефикасен общ пазар и да се изпълнят критериите за сигурност на доставките на газ;“

б) параграф 3 се заменя със следния текст:

„3. Чрез своите национални регулаторни органи държавите-членки могат да изискват от операторите на преносни системи да спазват минимални стандарти за поддръжка и развитие на преносната система, включително междусистемен капацитет. На националните регулаторни органи следва да се предоставят поголеми правомощия с цел да се гарантира защита на потребителите в Европейския съюз.“

в) добавя се следният параграф:

„4а. Докато изпълняват задачите си, операторите на преносни системи вземат предвид кодексите, приети от Европейската мрежа от оператори на преносни системи за природен газ.“

(9) Член 9 се заличава.

■

(10) Член 10 се замества със следния текст:

„Член 10

Поверителност за операторите на преносни системи и собствениците на преносни системи

1. Без да се засяга член 16 или други законови задължения за разкриване на информация, всеки оператор на преносна система, на система за съхранение или на система за ВПП и всеки собственик на преносна система запазва поверителността на чувствителната търговска информация, получена при извършването на дейността му, и предотвратява разкриването по дискриминационен начин на информацията относно собствената му дейност, която може да доведе до търговски предимства, и по-специално не разкрива никаква чувствителна търговска информация на останалите части от дружеството, освен ако това е необходимо за сключването на търговска сделка. За да се осигури изцяло спазването на правилата за отделяне на информацията, трябва да се гарантира също така, че собственикът на преносната система и останалата част от дружеството не използват съвместни служби, освен с чисто административни или информационни функции (например не е допустимо да имат общ правен отдел).
2. Операторите на преносни системи, на системи за съхранение и на системи за ВПП, в контекста на продажбите или покупките на природен газ от свързани предприятия, нямат право да злоупотребяват с чувствителна търговска информация, получена от трети страни при осигуряването или договарянето на достъп до системата.
3. *Поверителна търговска информация се определя чрез употребата на обективни и прозрачни критерии.*

(11) Член 12 се изменя, както следва:

а) параграф 1 се замества със следния текст:

„1. Всеки оператор на разпределителна система отговаря за осигуряването на дългосрочната способност на системата да отговаря на разумното търсене на доставки на газ, както и за експлоатацията, поддръжката и развитието при пазарни условия на сигурна, надеждна и ефективна разпределителна система в съответната област, като се съобразява надлежно с околната среда и насърчава енергийна ефективност.“

б) параграф 4 се заменя със следния текст:

„4. Всеки оператор на разпределителна система осигурява на потребителите на системата информацията, която им е необходима за ефективен достъп до и използване на системата.“

в) след параграф 4 се създават следните параграфи:

„4а. В срок до ... , операторът на разпределителна система представя на съответния национален регулаторен орган предложение, в което се описват подходящите сведения и съобщителните системи, които следва да се въведат с оглед предоставяне на информацията, посочена в параграф 4. Това предложение улеснява, наред с другото, използването на двупосочни електронни измервателни уреди, които подлежат на монтиране при всички потребители в срок до ...** , активното участие на крайните потребители и производителите, ползващи разпределен газ при експлоатацията на система, и потока*

от информация в реално време между операторите на разпределителни и преносни системи с цел оптимизиране на използването на всички налични производствени и мрежови ресурси и ресурси на търсене.

- 4б. *В срок до ...^{***}, националните регулаторни органи одобряват или отхвърлят предложенията по параграф 4а. Националните регулаторни органи гарантират пълна оперативна съвместимост на информационните и съобщителни системи, които ще бъдат въведени. За целта те може да издават насоки и да изискват изменения на предложенията, посочени в параграф 4а.*
- 4в. *Преди да уведоми оператора на разпределителна система за решението си относно предложението, посочено в параграф 4а, националният регулаторен орган информира за това Агенцията или, ако Агенцията все още не функционира, Комисията. Агенцията или Комисията гарантира, че информационните и съобщителни системи, които ще бъдат въведени, улесняват развитието на вътрешния пазар на природен газ и не въвеждат нови технически пречки.*

* *Една година след влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ].*

** *Десет години след влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ].*

*** *Две години след влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ].“*

(12) След глава IV се създават се следните глави:

„ГЛАВА IVa

Независими оператори на преносни мрежи

Член 12a

Обхват

Разпоредбите на настоящата глава се прилагат, когато държава-членка вземе решение да не прилага член 7, параграф 1, в съответствие с член 7, параграф 7.

Член 12б

Активи, оборудване, персонал и самоличност

- 1. Операторите на преносни системи разполагат с всички човешки, физически и финансови ресурси, необходими за изпълнение на*

задълженията им съгласно настоящата директива и за извършване на стопанска дейност по пренос на газ, при условие че:

- а) активите, които са необходими за осъществяване на стопанската дейност по пренос на газ, включително преносната мрежа, са собственост на оператора на преносна система;*
- б) персоналът, необходим за осъществяване на стопанската дейност по пренос на газ, включително изпълнението на всички корпоративни задачи, се наема на работа от оператора на преносна система;*
- в) забранява се предоставянето на персонал и извършването на услуги от всички или за всички сфери на дейност на вертикално интегрирано предприятие;*
- г) подходящите финансови средства за бъдещи инвестиционни проекти и/или за замяна на съществуващи активи се държат в наличност, по-конкретно от вертикално интегрираното предприятие, след съответно искане на оператора на преносната система в рамките на годишния финансов план, посочен в член 12e;*
- д) операторите на преносни мрежи не използват същите външни изпълнители или консултанти, които използва вертикално интегрираното предприятие, и не трябва да имат общи информационно-технологични системи или оборудване, физически помещения и системи за сигурност на достъпа.*

2. Стопанската дейност по пренос на газ включва най-малко следните дейности в допълнение към изброените в член 8:

- а) представителство на оператора на преносна система и контакти във връзка с трети страни и с регулаторните органи;*
- б) представителство на оператора на преносна система в рамките на Европейската мрежа от оператори на преносни системи;*
- в) осигуряване и управление на достъпа на трети страни;*
- г) събиране на всички свързани с преноса такси, включително такси за достъп, изравнителни такси за допълнителни услуги, като например обогатяване на газ, закупуване на услуги (балансиране на разходи, енергия за покриване на загуби);*
- д) експлоатация, поддръжка и развитие на преносната система;*
- е) инвестиционно планиране, което осигурява дългосрочната способност на системата да отговаря на разумното търсене и гарантира сигурност на доставките;*
- ж) създаване на подходящи смесени предприятия, включително с един или повече оператори на преносни мрежи, газови борси., с цел да се развива създаването на регионални пазари или да се улеснява процесът на либерализиране;*

- з) *всички корпоративни услуги, включително правни услуги, счетоводни и информационни услуги.*
3. *Операторите на преносни мрежи се организират под правната форма на дружества с ограничена отговорност, както е посочено в член 1 от Директива 68/151/ЕИО.*
 4. *Чрез своята корпоративна самоличност, комуникации, търговски марки и сгради, операторът на преносна мрежа не създава обвъркване по отношение на отделната самоличност на вертикално интегрираното предприятие.*
 5. *Отчетите на операторите на преносни мрежи се одитират от одитор, различен от одитора, извършващ одит на вертикално интегрираното предприятие или на дружество, което е част от него.*

Член 12в

Независимост на оператора на преносна мрежа

1. *Без да се засягат правомощията на членовете на надзорния съвет, назначени от вертикално интегрирани предприятия съгласно член 12е, операторът на преносната мрежа има действителни права на вземане на решение, независими от вертикално интегрираното предприятие, що се отнася до активите, необходими за експлоатиране, поддържане или развитие на мрежата. Операторът на преносна мрежа има правото да набира средства на капиталовия пазар, по-специално чрез заем или увеличение на капитала, в рамките на годишния финансов план, посочен в член 12е.*
2. *Дъщерни предприятия на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи функции по производство или доставка, не притежават пряко или непряко дялово участие в оператора на преносната мрежа. Операторът на преносна мрежа не притежава пряко или косвено дялово участие в никое дъщерно предприятие на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващо функции по производство или доставка, нито получава дивиденди или други финансови облаги от същото дъщерно предприятие, с изключение на приходи от използване на мрежата.*
3. *Цялостната управленска структура и уставът на дружеството на оператора на преносна мрежа гарантират действителна независимост на оператора на преносна система съгласно настоящата глава. Вертикално интегрираното предприятие не определя пряко или косвено конкурентното поведение на оператора на преносна мрежа по всекидневните дейности на оператора на преносна мрежа и управлението на мрежата, или по дейностите, необходими за подготовката на 10-годишния инвестиционен план, изготвен съгласно член 12з.*
4. *Всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна мрежа, включително заеми, предоставяни от оператора на преносна мрежа на вертикално интегрираното предприятие, се осъществяват при пазарни условия. Операторът на преносна мрежа съхранява подробни данни за*

такива търговски и финансови отношения, и ги предоставя на националния регулаторен орган при поискване.

5. *Операторът на преносна мрежа представя на националния регулаторен орган всички търговски и финансови споразумения с вертикално интегрираното предприятие.*
6. *Операторът на преносна мрежа информира националния регулаторен орган за наличните финансови ресурси по член 12б, параграф 1, буква г).*
7. *Предприятие, сертифицирано от националния регулаторен орган като отговарящо на изискванията по настоящата глава, се одобрява и определя за независим оператор на преносна мрежа от съответната държава-членка. В този случай се прилага процедурата за сертифициране по член 7б.*
8. *Задължително следва да е налице прозрачност, за да се гарантира отсъствие на дискриминация по отношение на позовавания на тарифи, услуги по предоставяне на достъп на трети лица, разпределение на капацитет и изравняване. Вертикално интегрираното предприятие е длъжно да се въздържа от действия, възпрепятстващи оператора на преносна мрежа при изпълнението на тези задължения.*

Член 12г

Независимост на служителите и управлението на оператора на преносна мрежа

1. *Решения, свързани с назначаването и подновяването на договори, условията на работа, включително възнаграждението и прекратяването на мандата на лицата, отговарящи за управлението и/или на членовете на административните органи на оператора на преносна мрежа, се вземат от надзорния съвет на оператора на преносна мрежа, определен съгласно член 12е.*
2. *Самоличността и условията, които уреждат мандата, продължителността му и прекратяването му за лицата, определени от надзорния съвет за назначаване или подновяване на договорите им като отговарящи за управлението и/или като членове на административните органи на оператора на преносна мрежа, както и основанията за всяко предлагано решение за прекратяване на такъв мандат, се съобщават на националния регулаторен орган. Тези условия и решенията, посочени в параграф 1, стават обвързващи единствено ако в срок от три седмици след уведомяването му националният регулаторен орган не е възразил срещу тях. Националният регулаторен орган може да възрази, ако възникнат сериозни съмнения относно професионалната независимост на лицата, определени като отговарящи за управлението и/или като членове на административни органи, или, в случай на предсрочно прекратяване на мандат, ако съществуват сериозни съмнения относно основанията за това прекратяване.*
3. *Лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на*

административните органи на оператора на преносна мрежа, назначени от надзорния съвет, не заемат професионална или отговорна длъжност, не притежават дялово участие или не поддържат делови отношения, пряко или косвено, с вертикално интегрираното предприятие или която и да част от него или от неговите акционери с контролно участие, с изключение на оператора на преносна мрежа, за срок от пет години преди назначаването.

- 4. Лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на административни органи, и служителите на оператора на преносна мрежа не заемат никаква професионална или отговорна длъжност, не притежават дялово участие или не поддържат делови отношения, пряко или косвено, с вертикално интегрираното предприятие или която и да част от него или от неговите акционери с контролно участие.*
- 5. Лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на административни органи, и служителите на оператора на преносна мрежа нямат дялово участие и не получават каквито и да е финансови облаги, пряко или косвено, от вертикално интегрираното предприятие, освен оператора на преносна мрежа. Възнаграждението им не зависи от дейностите или резултатите на вертикално интегрираното предприятие, различни от дейностите на оператора на преносна мрежа.*
- 6. На лицата, отговарящи за управлението и/или на членовете на административните органи на оператора на преносна мрежа, се гарантират ефективни права на обжалване пред националния регулаторен орган срещу предсрочно прекратяване на мандата им.*
- 7. След прекратяване на мандата им в оператора на преносна мрежа лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на административните органи не заемат професионална или отговорна длъжност, нямат дялово участие или делови отношения с която и да е част от вертикално интегрираното предприятие, различна от оператора на преносна мрежа, или с негови акционери с контролно участие, за период не по-малък от пет години.*

Член 12д

Управител

- 1. Националният регулаторен орган назначава независим управител по предложение и за сметка на вертикално интегрираното предприятие. Управителят действа изключително в законния интерес на вертикално интегрираното предприятие при съхраняването на стойността на активите на оператора на преносна мрежа, като същевременно охранява независимостта на оператора на преносна мрежа спрямо вертикално интегрираното предприятие. При упражняване на функциите си управителят не се ръководи от интереса на вертикално интегрираното предприятие в стопанската дейност по производство и доставка.*
- 2. Управителят не заема професионална или отговорна длъжност, няма*

дялово участие или делови отношения, пряко или косвено, с вертикално интегрираното предприятие или която и да е част от него, или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, или което и да е предприятие, изпълняващо функции по производство или доставка, за период от 5 години преди назначаването му.

Условията на мандата на управителя, включително срока, условията за прекратяване и финансовите условия, подлежат на одобрение от националния регулаторен орган.

По време на своя мандат управителят не може да заема професионална или отговорна длъжност, да има дялово участие или делови отношения, пряко или косвено, с която и да е част от вертикално интегрираното предприятие или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции.

След прекратяване на мандата управителят не заема професионална или отговорна длъжност, няма дялово участие или делови отношения, пряко или косвено, с която и да е част от вертикално интегрираното предприятие или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, за период не по-малък от пет години.

3. Управителят отговаря за:

- а) назначаването, подновяването на мандата и освобождаването на членовете на надзорния съвет, различни от членовете по член 12е, параграф 2, буква а) на оператора на преносна мрежа, и*
- б) упражняването на правата на глас на вертикално интегрираното предприятие в рамките на надзорния съвет.*

Член 12е

Надзорен съвет

1. Операторът на преносна мрежа има надзорен съвет, който отговаря за вземането на решения, които могат да имат значително влияние върху стойността на активите на акционерите му, по-конкретно решения относно одобряването на годишния финансов план, равнището на задлъжнялост на оператора на преносната мрежа и размера на дивидентите, разпределяни на акционерите.

2. Надзорният съвет се състои от:

- а) членове, представляващи вертикално интегрираното предприятие,*
- б) членове, представляващи акционери на трети лица,*
- в) членове, представляващи оператора на преносна мрежа,*
- г) управителя, и*

- д) *когато това се предвижда от съответното законодателство на държава-членка, членове, представляващи други заинтересовани лица, като например служителите на оператора на преносна мрежа.*
3. *По отношение на членовете на надзорния съвет се прилагат разпоредбите на член 12г, параграфи от 2 до 7.*
4. *Управителят има право на вето върху решения, които според него/нея могат да намалят значително стойността на активите на оператора на преносна мрежа. При оценката доколко дадено решение може да намали значително стойността на активите от особена важност са годишният финансов план и размерът на дълговете на оператора на преносна мрежа. Две трети от членовете на надзорния съвет могат да отхвърлят такова вето, като при това се прилагат разпоредбите на член 12з, параграф 7.*

Член 12ж

Програма за постигане на съответствие и отговорник по съответствието

1. *Държавите-членки гарантират, че операторите на преносни мрежа изготвят и прилагат програма за постигане на съответствие, която определя мерките, вземани с цел да се осигури изключване на дискриминиращо поведение, както и че спазването на тази програма се наблюдава по съответстващ начин. Програмата определя специфичните задължения на служителите за изпълнението на тази цел. Тя подлежи на одобрение от националния регулаторен орган. Без да се накърняват правомощията на националния регулаторен орган, спазването на програмата се наблюдава по независим начин от отговорника по съответствието.*
2. *Надзорният съвет назначава отговорник по съответствието. Отговорникът по съответствието може да бъде физическо или юридическо лице. По отношение на отговорника по съответствието се прилагат разпоредбите на член 12г, параграфи от 2 до 7. Националният регулаторен орган може да възрази на назначаването на отговорник по съответствието поради липса на независимост или на професионални качества.*
3. *Отговорникът по съответствието отговаря за:*
- а) прилагането на програмата за постигане на съответствие;*
 - б) изготвянето на годишен доклад, който посочва мерките, предприети за прилагане на програмата за постигане на съответствие, и предаването му на националния регулаторен орган;*
 - в) отчитането пред надзорния съвет и издаването на препоръки по програмата за постигане на съответствие и нейното прилагане;*
 - г) отчитане пред националния регулаторен орган по всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна мрежа.*

4. *Отговорникът по съответствието представя на националния регулаторен орган предложения за решения относно инвестиционен план или индивидуални инвестиции в мрежата. Тези решения се представят не по-късно от представянето им на надзорния съвет от управлението и/или компетентният административен орган на оператора на преносна мрежа.*
5. *Когато вертикално интегрираното предприятие, на общо събрание или чрез гласовете на назначените от него членове на надзорния съвет, е възпряло приемането на решение, което е довело до предотвратяване или забавяне на инвестиции в мрежата, отговорникът по съответствието докладва на националния регулаторен орган.*
6. *Условията за мандата или трудовия договор на отговорника по съответствието са предмет на одобрение от националния регулаторен орган и гарантират независимостта на отговорника по съответствието.*
7. *Отговорникът по съответствието докладва редовно, писмено или устно, на националния регулаторен орган и има право редовно да докладва, писмено или устно, на надзорния съвет на оператора на преносна мрежа.*
8. *Отговорникът по съответствието може да присъства на всички заседания на управителните или административни органи на оператора на преносна мрежа, и на тези на надзорния съвет и на общото събрание. Отговорникът по съответствието присъства на всички заседания, на които се обсъждат следните въпроси:*
 - a) *условия за достъп до мрежата, както са определени в Регламент (ЕО) № 1775/2005, по-конкретно във връзка с тарифи, услуги за достъп за трети лица, разпределение на капацитет и управление на претоварването, прозрачност, балансиране и вторични пазари;*
 - b) *проекти, създавани за експлоатиране, поддържане и развитие на преносната система, включително инвестиции в нови транспортни връзки, разширяване на капацитет и подобрения на съществуващ капацитет;*
 - v) *покупко-продажби на енергия, необходими за експлоатирането на преносната мрежа.*
9. *Отговорникът по съответствието наблюдава спазването на член 10 от страна на оператора на преносната мрежа.*
10. *Отговорникът по съответствието има достъп до всички съответни данни, до служебните помещения на оператора на преносна мрежа и до цялата необходима информация с оглед на правилното изпълнение на своята задача.*
11. *С предварителното одобрение от националния регулаторен орган, надзорният съвет може да освободи от длъжност отговорника по съответствието.*
12. *Задълженията на оператора на преносна мрежа и на вертикално*

интегрираното предприятие, и по-специално търговските и финансови споразумения между оператора на преносна мрежа и вертикално интегрираното предприятие, само се съобщават на националния регулаторен орган, без да подлежат на одобрение от същия. Назначаването, работните условия на управление и отговорникът по съответствието само се съобщават на националния регулаторен орган, без да подлежат на одобрение от същия.

Член 12з

Развитие на мрежата и правомощия за вземане на решения за инвестиции

- 1. Ежегодно операторите на преносни мрежи представят на националния регулаторен орган 10-годишен план за развитие на мрежата, основаващ се на съществуващото и прогнозираното търсене и предлагане, и на консултация със съответните заинтересовани страни. Планът съдържа ефикасни мерки за гарантиране на съответствието на системата и на сигурността на доставките.*
- 2. 10-годишният план за развитие на мрежата по-специално:*
 - а) посочва на участниците на пазара основните преносни инфраструктури, които предстои да бъдат изградени през следващите десет години;*
 - б) съдържа всички инвестиции, за които вече е взето решение, и определя нови инвестиции, за които трябва да бъде взето решение за изпълнение през следващите три години;*
 - в) предвижда срокове за всички инвестиционни проекти.*
- 3. При изготвяне на 10-годишния план за развитие на мрежата операторът на преносна мрежа прави основателни предположения за развитието на нейното производство, доставки, потребление и обмен с други държави, като отчита инвестиционни планове за регионални и общосъюзни мрежи, както и инвестиционни планове за съхранение и ВПГ съоръжения за регазификация.*
- 4. Националният регулаторен орган се консултира с всички действителни или потенциални потребители на мрежата относно 10-годишния план за развитие на мрежата по открит и прозрачен начин. От лицата или предприятията, които твърдят, че са потенциални потребители, могат да се изискват доказателства за това твърдение. Той публикува резултата от процеса на консултация, по-конкретно възможните потребности от инвестиции.*
- 5. Националният регулаторен орган проучва дали 10-годишният план за развитие на мрежата включва всички потребности от инвестиции, установени по време на процеса на консултация, и доколко той е съобразен с 10-годишния план за развитие на мрежите на Общността, посочен в член 2в, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1775/2005. Ако възникне съмнение по отношение на съобразността с 10-годишния план за развитие на мрежите на Общността, националният регулаторен орган се консултира с Агенцията. Националният регулаторен орган може да изисква от*

оператора на преносна мрежа да измени своя план.

6. *Националният регулаторен орган следи и оценява изпълнението на 10-годишния план за развитие на мрежата.*
7. *При обстоятелства, при които операторът на преносната мрежа, поради причини, несвързани с непреодолима сила извън неговия контрол, не изпълни инвестиция, която е трябвало да се изпълни съгласно 10-годишния план за развитие на мрежата в следващите 3 години, държавите-членки гарантират, че националният регулаторен орган е задължен да вземе поне една от следните мерки, за да гарантира осъществяването на въпросната инвестиция:*
 - a) *да изиска от оператора на преносна мрежа да изпълни въпросните инвестиции в съответствие с годишния финансов план, посочен в член 12е, или*
 - б) *организиране на тръжна процедура, открита за всички инвеститори, за въпросната инвестиция.*

Когато националният регулаторен орган е упражнил своите правомощия по буква б), той може да изиска оператора на преносната мрежа да приеме следното:

- a) *финансиране от трети лица,*
- б) *изграждане от трети лица,*
- в) *изграждане на съответните нови активи, или*
- г) *експлоатиране на съответните нови активи.*

Операторът на преносната мрежа предоставя на инвеститорите цялата необходима информация за осъществяване на инвестицията, свързва новите активи към преносната мрежа и най-общо полага всички усилия за улесняване на прилагането на инвестиционния проект.

Съответните финансови договорености подлежат на одобрение от националният регулаторен орган.

8. *Когато националният регулаторен орган упражнява правомощията си по параграф 7, съответното регламентиране на тарифите включва стойността на въпросните инвестиции.*

Член 12и

Правомощия за вземане на решение относно свързване на съоръжения за съхранение, ВПГ съоръжения за регазификация и промишлени потребители към преносната мрежа

1. *Операторите на преносни мрежи определят и публикуват прозрачни и ефикасни процедури и тарифи за недискриминиращо свързване на*

съоръжения за съхранение, ВПГ съоръжения за регазификация и промишлени потребители към преносната мрежа. Процедурите подлежат на одобрение от националния регулаторен орган.

- 2. Операторите на преносната мрежа нямат право да отказват свързване на нови съоръжения за съхранение, ВПГ съоръжения за регазификация или промишлени потребители към преносната мрежа, или допълнителни разходи, свързани с необходими увеличения на капацитет. Операторът на преносната мрежа гарантира достатъчен входен и изходен капацитет на новото свързване.*
- 3. Операторите на преносни мрежи предоставят и управляват достъпа на трети лица до мрежата, по-специално достъпа за нови оператори на пазара и производители на биогаз, що се отнася до правилата за безопасност на мрежата.*

ГЛАВА IVб

Член 12й

Клауза за преразглеждане

- 1. В срок до ...* Агенцията представя на Европейския парламент и на Съвета подробен доклад, в който се посочва степента, до която успешно са изпълнени изискванията за отделяне по настоящата директива, за да се гарантира пълна и ефективна независимост на операторите на преносни мрежи.*
- 2. За целите на оценката по параграф 1 Агенцията отчита по-конкретно следните критерии: справедлив и недискриминиращ достъп до мрежата, ефективно регулиране, развитие на мрежата, инвестиции и неизкривени стимули за инвестиране, развитие на инфраструктурата за междусистемни връзки, и положението по отношение на сигурността на доставките в Общността.*
- 3. В срок до ...* Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета подробен доклад, в който се посочва възможността за създаване на единен оператор на европейска преносна система и се анализират разходите и ползите главно с оглед на правата на собственост, пазарната интеграция, както и ефективната и сигурна експлоатация на преносната мрежа. Докладът се съставя при условията на допитване до заинтересованите лица, по-конкретно операторите на преносни системи и Агенцията.*
- 4. По целесъобразност, и по-конкретно в случай, че подробният доклад по параграф 1 определи, че посочените в параграф 2 условия не са спазени на практика, Комисията внася предложения до Европейския парламент и до Съвета за гарантиране на пълната и ефективна независимост на операторите на преносни мрежи в срок до ...**.*

** Пет години след влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на*

природен газ].

****** *Седем години след влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ].*

(13) Член 13 се изменя, както следва:

а) В член 2, буква в), след първото изречение се добавя следното изречение:

„За да изпълнява тези задачи, операторът на разпределителна система разполага с необходимите ресурси, включително човешки, технически, финансови и физически.“

б) В параграф 2 буква г) се изменя, както следва:

i) последното изречение се *замества със следния текст:*

„Служителят или органът, отговарящ за спазването на програмата за съответствие с изискванията, наричан по-долу „отговорник по съответствието“, представя на *националния регулаторен орган* по член 24а, параграф 1, годишен доклад, в който са посочени взетите мерки и който се публикува.

ii) Добавя се следното изречение:

„Отговорникът по съответствието има пълна независимост и достъп до цялата необходима за изпълнението на задачите му информация на оператора на разпределителна система и всички свързани дружества.“

в) Добавят се *следният параграф* || :

„3. Когато операторът на разпределителна система е част от вертикално интегрирано предприятие, държавите-членки гарантират, че дейността му се следи, така че да не може да се възползва от вертикалната си интеграция за ограничаване на конкуренцията. По-специално вертикално интегрираният оператор на разпределителна система няма право в комуникациите си и при използването на търговската си марка да създава възможност за объркване относно отделната идентичност на клона за доставка на вертикално интегрираното предприятие.“

■

(14) Член 15 се заменя *със следния текст:*

„Член 15

Комбиниран оператор

„Настоящата директива не може да възпрепятства дейността на комбиниран оператор на преносна система, система за ВПП, система за съхранение и разпределителна система при условие, че същият отговаря по отношение на всяка от дейностите си на приложимите разпоредби на член 7 и || член 13, параграф 1.“

(15) След член 18 се създава следният член:

„Член 18а

Достъп до съоръженията на системите за ВПГ

1. *За целите на организирането на достъпа до съоръженията на системите за ВПГ се прилагат или процедурата за регулиран достъп, или процедурата за договорен достъп, посочена в параграф 2. Тези процедури следва да действат на основа на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии. Националните регулаторни органи наблюдават спазването на тези критерии.*

Държавите-членки вземат решение за приложимата процедура за достъп на основата на определени и оповестени критерии. Критериите се отнасят изключително за случаите на конкуренция на съответния пазар между ВПГ съоръжения и ако достъпът до системите за ВПГ се урежда чрез оператор на независима инфраструктура, която предоставя открит достъп. Националните регулаторни органи контролират спазването на тези критерии и оповестяват или изискват операторите на системи за ВПГ да оповестяват данните относно това кои ВПГ съоръжения или части от тях се предлагат по реда на процедурата за договорен достъп, посочена в параграф 2.

2. *В случай на договорен достъп, държавите-членки вземат необходимите мерки, така че предприятията за природен газ и привилегированите клиенти, както на територията, покрита от взаимосвързаната система, така и извън нея, да могат да договарят достъп до съоръженията за ВПГ. От страните се изисква да договарят достъп до съоръженията за ВПГ добросъвестно.“*

(16) Член 19 се заменя със следния текст:

„Член 19

Достъп до хранилища

1. *За организиране на достъп до хранилища, когато е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата с цел доставка до потребителите, държавите-членки решават дали избират процедурата на регулиран достъп, описана в параграф 4, или процедурата на договорен достъп, посочена в параграф 3. Тези процедури следва да функционират по обективни, прозрачни и недискриминационни критерии. Националните регулаторни органи наблюдават спазването на тези критерии.*

Националните регулаторни органи определят и публикуват критериите, по които може да бъде определен режимът на достъп до хранилищата, главно като се има предвид дали на съответния пазар е налице конкуренция между хранилищата и дали е налице организация, чрез оператор на независима инфраструктура, която да предоставя открит достъп. Националните регулаторни органи контролират спазването на тези критерии и оповестяват или задължават операторите на хранилища да оповестяват данните относно това кои хранилища или части от хранилища се

предлагат съгласно различните процедури, посочени в параграфи 3 и 4.

2. *Разпоредбите в параграф 1 не се прилагат за спомагателни услуги и временно съхранение, свързани със съоръжения за LNG и необходими за процеса на регазификация и последващата доставка към преносната система.*
3. *В случай на договорен достъп, националните регулаторни органи вземат необходимите мерки, за да могат предприятията за природен газ и привилегированите клиенти вътре или извън територията, покрита от взаимосвързаната система, да договарят достъп до хранилища, когато е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата. Страните са задължени добросъвестно да договарят достъп до хранилища.*

Договорите за достъп до хранилища се договарят със съответния оператор на система за съхранение. Националните регулаторни органи изискват от операторите на системи за съхранение да публикуват основните си търговски условия за използването на хранилища през първите шест месеца след прилагането на настоящата директива и веднъж годишно през всяка следваща година. При разработването на тези условия се вземат предвид становищата на потребителите на системи, които имат право да възразят срещу тях пред националния регулаторен орган.

4. *В случай на регулиран достъп, националните регулаторни органи предприемат необходимите мерки, за да предоставят на предприятията за природен газ и привилегированите клиенти вътре или извън територията, покрита от взаимосвързаната система, право на достъп до хранилища на базата на публикувани тарифи и/или други условия и задължения за използването на тези хранилища, когато е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата. При разработването на тези тарифи и други условия и задължения се вземат предвид становищата на потребителите на системи, които имат право да възразят срещу тях пред националния регулаторен орган. Правото на достъп за привилегировани клиенти може да бъде дадено, като им се предостави възможност да сключат договори за доставка с конкурентни предприятия за природен газ, различни от собственика и/или оператора на системата или свързано предприятие.“*

(17) Член 22 се заменя, както следва:

„Член 22
Нова инфраструктура

1. Големите нови газови инфраструктурни съоръжения, например междусистемните връзки на държавите-членки и съоръженията за ВПГ и за съхранение, при поискване могат за *определен* период от време да бъдат освободени от разпоредбите на членове 7, 18, 19 и 20 и член 24в, параграфи 4, 5 и 7, при следните условия:
 - а) инвестицията трябва да поощрява конкуренцията в доставките на газ и да

повишава сигурността им;

- б) равнището на риска, свързан с инвестицията, е такова, че инвестицията не би била направена, ако не бъде предоставено освобождаване;
 - в) инфраструктурата трябва да бъде собственост на физическо или юридическо лице, което е отделено, поне по отношение на правната си форма, от системните оператори, в чиито системи ще се изграждат инфраструктурните съоръжения;
 - г) събират се такси от потребителите на тези инфраструктурни съоръжения;
 - д) освобождаването не е във вреда на конкуренцията или на ефективното функциониране на вътрешния газов пазар, или на ефективното функциониране на регулираната система, към която се присъединяват инфраструктурните съоръжения;
 - е) **проектът е от европейски интерес и прекосява най-малко една национална граница в рамките на Европейския съюз.**
2. Параграф 1 се прилага и за **всяко** значително увеличаване на капацитета на съществуващи инфраструктурни съоръжения и за изменения на такива инфраструктурни съоръжения, които дават възможност за *разработването на увеличени и допълнителни количества*.
3. *Националният регулаторен* орган, посочен глава VIа, може, за всеки отделен случай, да взема решение за освобождаването, споменато в параграфи 1 и 2. Когато съответните инфраструктурни съоръжения са разположени на територията на повече от една държава-членка, Агенцията поема задачите, възложени на регулаторния орган съгласно настоящия член. **Решението на Агенцията подлежи на предварителна консултация със съответните национални регулаторни органи и заявителя.**

Освобождаването може да покрие целия или **само някои определени части** от капацитета на новото инфраструктурно съоръжение или на съществуващото инфраструктурно съоръжение със значително увеличен капацитет.

При вземането на решение за освобождаване за всеки отделен случай се разглежда необходимостта от налагане на условия относно продължителността на освобождаването и недискриминационния достъп до инфраструктурата. При вземането на решение за горепосочените условия особено внимание се обръща на допълнителния капацитет на съоръженията, които ще бъдат построени, или на изменението на съществуващия капацитет, на времевия хоризонт на проекта и на националните особености.

Преди да вземе решение за освобождаване, *националният регулаторен* орган определя правилата и механизмите за управление и разпределение на капацитета, **като през периода, за който инфраструктурата е освободена от посочените по-горе разпоредби, същите могат при нужда да бъдат изменени с цел приспособяване към икономическите и пазарните потребности**. Горепосочените правила изискват всички потенциални ползватели на инфраструктурата да бъдат поканени да изявят интерес към договарянето на капацитет преди извършването на разпределение на

капацитета на новото инфраструктурно съоръжение, включително за собствени нужди. *Националният регулаторен* орган изисква правилата за управление на претоварването да включват задължението неизползваният капацитет да бъде предлаган на пазара, а ползвателите на съоръжението да имат право да търгуват договорения си капацитет на вторичния пазар. При оценката си на критериите, посочени в параграф 1, букви а), б) и д) ||, *националният регулаторен* орган взема предвид резултатите от посочената по-горе процедура за разпределение на капацитет, **когато има заявен твърд ангажимент от трети лица**.

Решението за освобождаване, включително всякакви условия, посочени във втората алинея, следва да бъде надлежно обосновано и публикувано.

4. *Националният регулаторен* орган незабавно изпраща на Комисията копие от всяка молба за освобождаване от момента на получаването ѝ. Компетентният орган следва незабавно да уведоми Комисията за решението за освобождаване и да предостави цялата свързана с него информация. Тази информация може да бъде предоставена на Комисията в обобщена форма, за да даде възможност на Комисията да вземе добре обосновано решение. По-специално информацията включва:
 - а) подробно изложени причините, на базата на които *националният регулаторен* орган е взел решение **за предоставяне или отказ на освобождаване, както и позоваване на конкретния член, на който се основава решението**, включително финансовата информация, обосноваваща необходимостта от освобождаване;
 - б) извършения анализ на въздействието на освобождаването върху конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на газ;
 - в) причините, обосноваващи времевия период и дела от общия капацитет на съответното газово инфраструктурно съоръжение, за които се предоставя освобождаване;
 - г) резултата от консултациите със съответните регулаторни органи, когато освобождаването е свързано с междусистемна връзка;
 - д) приноса на инфраструктурното съоръжение за диверсификацията на доставките на газ.
5. В срок от два месеца от получаването на уведомлението Комисията може да вземе решение, изискващо от съответния *национален регулаторен* орган да измени или *оттегли* решението за освобождаване. Този срок започва от деня след получаване на уведомлението. Двумесечният срок може да бъде удължен с още два месеца, когато Комисията търси допълнителна информация. Този *допълнителен* срок започва от деня след получаването на цялата информация. Двумесечният срок може да бъде удължен и по взаимно съгласие на Комисията и *националния регулаторен* орган. Когато изисканата информация не бъде предоставена в срока, предвиден в искането, уведомлението се счита за оттеглено, освен ако преди изтичането му този срок е бил удължен по взаимно съгласие на Комисията и *националния регулаторен* орган или ако *националният регулаторен* орган не е уведомил чрез обосновано изявление Комисията, че

счита уведомлението за пълно.

Националният регулаторен орган изпълнява решението на Комисията, като изменя или оттегля решението за освобождаване в срок от четири седмици, и информира съответно Комисията.

Комисията запазва поверителността на чувствителната търговска информация.

Решението на Комисията **█** за освобождаване губи сила **█**, ако *инфраструктурата не е въведена в експлоатация пет години след издаването на всички национални и регионални решения и разрешения, освен ако закъснението се дължи на обстоятелства извън контрола на лицето, получило разрешение за освобождаване.*

6. ***Освобождаванията по параграф 1 се прилагат автоматично спрямо освобождавания, предоставени съгласно настоящия член към ...*.*** ***Условията за одобряване на освобождаване, предоставено съобразно настоящия член, не подлежат на изменение с обратно действие без съгласието на всички заинтересовани страни.***

* ***Датата на влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ]***

(18) След член 24 се добавя следната глава ||:

„ГЛАВА VIa
НАЦИОНАЛНИ РЕГУЛАТОРНИ ОРГАНИ

Член 24а

Определяне и независимост на регулаторните органи

1. Всяка държава-членка определя един единствен национален регулаторен орган.
2. ***Всяка държава-членка гарантира независимостта на националния регулаторен орган и безпристрастното и прозрачно упражняване на правомощията им. За тази цел държавите-членки гарантират, че при изпълнението на регулаторните си задачи съгласно настоящата директива и други относими нормативни актове националният регулаторен орган е юридически самостоятелен и функционално независим от всякакви други публичноправни или частноправни субекти, както и че при изпълнението на регулаторни функции персоналът и ръководителите му действат независимо от всякакви пазарни интереси и нито търсят, нито получават преки указания от правителствата или други публичноправни или частноправни лица.***
3. За да опазят независимостта на *националния регулаторен орган*, държавите-членки по-специално гарантират, че:
 - а) *националният регулаторен орган има качество на юридическо лице, финансова автономност и подходящи човешки и финансови ресурси за изпълнението на задълженията си;*

- б) **членовете на управителния съвет на националния регулаторен орган се назначават за мандат, който е не по-малък от пет и не повече от седем години, и не може да бъде подновяван. За половината от членовете срокът на първия мандат е две години и половина. Членовете се освобождават от служба по време на мандата си, само ако вече не отговарят на условията по настоящия член или ако е установено виновно извършено тежко нарушение съгласно националното законодателство; и**
- в) **бюджетните потребности на националния регулаторен орган се покриват от преките приходи от функционирането на енергийния пазар.**

Член 24б

Цели на политиката на националния регулаторен орган

При изпълнението на регулаторните си задачи, определени в настоящата директива, националният регулаторен орган взема всички разумни мерки за постигането на следните цели:

- а) **насърчаването, в тясно взаимодействие с Комисията, Агенцията и с националните регулаторни органи на другите държави-членки, на развитието на конкурентен, прозрачен, сигурен и устойчив от екологична гледна точка вътрешен пазар на газ в рамките на Общността, както и на ефективното отваряне на пазара за всички потребители и доставчици в Общността, и се гарантира, че енергоснабдителните мрежи функционират ефективно и надеждно, като се отчитат дългосрочните цели;**
- б) развитие на конкурентни и добре функциониращи пазари в рамките на Общността за постигане на целта, посочена в буква а);
- в) отмяна на **всякакви ограничения** пред търговията с природен газ между държавите-членки, включително развитие на трансгранични преносни мрежи с подходящ капацитет, които да отговарят на търсенето и да стимулират интеграцията на националните пазари с цел да се улеснява свободен пренос на природен газ в Общността;
- г) осигуряване **по възможно най-разходноефективен начин** на развитието на **потребителски ориентирани**, сигурни, надеждни и ефективни **мрежови системи**, повишаване на адекватността на системите, като **същевременно се гарантира енергийна ефективност и обединяване на високо- и нискомащабни възобновяеми енергийни източници (напр. биогаз) и разпределено производство** както в **преносните**, така и в **разпределителните мрежи**;
- д) **улесняване на достъпа до мрежата, по-конкретно премахване на пречките, които биха могли да възпрепятстват достъпа на нови участници на пазара и на възобновяеми енергийни източници;**
- е) осигуряване на подходящи стимули в краткосрочен и дългосрочен план за операторите на мрежи да увеличават ефективността на мрежите и да насърчават интеграцията на пазарите;

- ж) осигуряване *на ползи за клиентите посредством* ефективно функциониране на националния пазар и насърчаване на ефективната конкуренция в сътрудничество с органите за защита на конкуренцията, *и гарантиране на защита на потребителите;*
- з) *допринасяне за осигуряването на високи стандарти на обществените услуги, свързани с природния газ, защита на уязвимите потребители и способстване за ефективността на мерките за защита на потребителите, посочени в приложение А;*
- и) *хармонизиране на необходимите процеси на обмен на данни.*

Член 24в

Задължения и правомощия на националния регулаторен орган

1. *Националният регулаторен орган има следните задължения, които следва да изпълнява, по целесъобразност, при условията на тесни консултации с други съответни общностни и национални органи, оператори на преносни системи и други пазарно заинтересовани лица, без да се засягат техните конкретни правомощия:*
 - а) да осигурява изпълнението от страна на операторите на преносни и разпределителни *мрежи* и, при необходимост, на собствениците на системи, както и на всички предприятия за природен газ, на задълженията им съгласно настоящата директива и съответното законодателство на Общността, включително по отношение на въпроси от трансграничен характер;
 - б) да си сътрудничи по въпроси от трансграничен характер с *националния регулаторен(те) орган(и)* на съответните държави-членки *и с Агенцията, включително да гарантира достатъчен междусистемен капацитет между преносните инфраструктури, за да се постигне ефикасна обща оценка на пазара и да се изпълнят критериите за сигурност на доставките на газ, без да се прави разграничение между доставчиците в различни държави-членки;*
 - в) да изпълнява и прилага *всички относими решения със задължителен характер* на Комисията и Агенцията;
 - г) да представя ежегоден доклад за дейността и изпълнението на задълженията си пред *Комисията*, компетентните органи на държавите-членки *и* Агенцията. *Тези доклади съдържат* предприетите мерки и получените резултати по отношение на всяко задължение, посочено в настоящия член;
 - д) *да следи спазването на изискванията за отделяне, предвидени в настоящата директива и други относими общностни нормативни актове, и да гарантира, че няма кръстосано субсидиране между дейностите по пренос, разпределение, съхранение, ВПП и доставка, както и да гарантира, че тарифите за разпределение и пренос се определят много преди началото на съответните периоди, за които*

се отнасят;

- е) да преглежда инвестиционните планове на операторите на преносни системи и да изготвя оценка в годишния си доклад на инвестиционните планове на операторите на преносни системи по отношение на съответствието им с десетгодишния европейски план за развитие на мрежата, споменат в член 2в от Регламент (ЕО) № 1775/2005; **инвестиционните планове на операторите на преносни мрежи гарантират, че уменията и броят на персонала са достатъчни за изпълнение на задълженията във връзка с услугите; неспазването на инвестиционния план води до налагане на съразмерни санкции върху оператора на преносни мрежи в съответствие с насоките, изготвени от Агенцията;**
- ж) **да одобрява годишните инвестиционни планове на операторите на преносни мрежи;**
- з) да следи за **спазването на** сигурността и надеждността на мрежата, **да определя или одобрява нормите и изискванията за качеството на услугите и снабдяването**, да преразглежда **показателите за качество на услугите и снабдяването и** правилата за сигурност и надеждност на мрежата;
- и) да следи равнището на прозрачност, като гарантира, че **операторите на мрежи спазват** задълженията си в това отношение;
- й) да наблюдава степента на отваряне на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно, включително на борсите за природен газ, да следи цените на газа за домакинствата, процента на смяна на доставчика, процента на прекратяване на снабдяването и жалбите на домакинствата в стандартизирана форма, както и да следи за всякакво изкривяване или ограничение на конкуренцията в сътрудничество с **националните органи** за защита на конкуренцията, включително да предоставя нужната информация и да съобщава за съответните случаи на горепосочените органи;
- к) **да следи за появата на рестриктивни практики за сключване на договори, включително клаузи за изключителност, които могат да предотвратят или ограничат избора на небитовите потребители да сключват едновременно договори с повече от един доставчик; по целесъобразност, националните регулаторни органи уведомяват националните органи за защита на конкуренцията за такива практики;**
- л) **като зачита изцяло разпоредбите на Договора, насърчава дългосрочните споразумения между енергийните потребители и доставчици, които допринасят за повишаване на производството и разпределението на енергия, като същевременно предоставят на потребителите справедлива част от получените ползи, при условие че подобни споразумения могат да допринасят за оптимално ниво на инвестиции в енергийния сектор;**

- м) да следи времето, за което преносните и разпределителните предприятия извършват присъединявания и ремонти, **и да налага санкции в съответствие с насоките, издадени от Агенцията, в случай на неоснователно превишаване на тези срокове;**
- н) да следи **■** условията за достъп до хранилища **||** и други спомагателни услуги съгласно член 19;
- о) да осигурява, без това да засяга *компетентността* на други национални регулаторни органи, високи стандарти на свързаните с природния газ обществени услуги, да осигурява защита на уязвимите клиенти и да гарантира ефективността **и прилагането** на определените в приложение А мерки за защита на потребителите;
- п) да публикува поне веднъж годишно препоръки относно съответствието на тарифите за доставка с разпоредбите на член 3; **в тези препоръки се обръща нужното внимание на въздействието върху функционирането на пазара с регулирани цени (цени на едро и цени за крайни потребители);**
- р) да осигурява **ефективен и равен** достъп до данните за потреблението на клиентите, **включително данни относно цени и всички свързани с това разходи, за всички пазарни участници,** да прилага **лесно разбираем** стандартизиран формат за **такива** данни за потреблението, **адекватно предварително плащане, което отразява действителното потребление, и бърз достъп за всички клиенти** до тези данни съгласно буква з) от приложение А;
- с) да следи за прилагането на правилата, свързани с функциите и отговорностите на операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи, доставчиците и клиентите и другите участници на пазара съгласно *член 8б от Регламент (ЕО) № 1775/2005;*
- т) **да определя и одобрява тарифи за достъп до мрежите и да публикува методиката, използвана за определяне на тарифите;**
- у) **да гарантира прозрачност при колебанията на цените на едро;**
- ф) да следи за правилното прилагане на критериите и да определя дали дадено съоръжение попада в обхвата на разпоредбите на член 19, параграф 3 или 4.

||

2. Държавите-членки гарантират, че на *националните регулаторни органи* са дадени правомощията, които са необходими за ефективното и своевременно изпълнение на задълженията им по *параграф 1 ||*. За тази цел *националният регулаторен орган* има, *наред с другото,* **||** следните правомощия:

- а) да издава решения със задължителна сила *относно* предприятията за **||** газ;
- б) да извършва в сътрудничество с националните органи за защита на

конкуренцията проучвания относно функционирането на пазарите на природен газ и ■ да взема решения за предприемане на всякакви подходящи, необходими и пропорционални мерки за стимулиране на ефективната конкуренция и за гарантиране на правилното функциониране на пазара, включително програми за продажба на права за доставки на газ;

- в) да изисква всякаква информация от предприятията за природен газ, необходима за изпълнението на задълженията му;
 - г) да налага ефективни, целесъобразни и възпиращи санкции спрямо предприятията за природен газ, които не изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива или решенията на *националния регулаторен орган* или на Агенцията, *или да предлага на компетентен орган да налага такива санкции; освен това, да налага или да предлага налагането на глоби на оператора на преносна система или на вертикално интегрираното предприятие, в зависимост от случая, в размер до 10 % от годишния оборот на оператора на преносна система за неспазване на съответните им задължения съгласно настоящата директива;*
 - д) да разполага с адекватни правомощия за провеждане на разследвания и издаване на предписания за уреждане на спорове съгласно *параграфи 8 и 9;*
 - е) да одобрява защитни мерки съгласно член 26.
3. ***В допълнение към задачите и правомощията, предоставени му съгласно параграфи 1 и 2, когато е определен оператор на преносна система в съответствие с глава IVa, на националния регулаторен орган се предоставят, наред с другото, следните задачи и правомощия:***
- а) *да налага санкции, включително глоби в съответствие с параграф 2, буква г) за дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;*
 - б) *да следи връзките между оператора на преносна мрежа и вертикално интегрираното предприятие, за да се гарантира, че операторът на преносна мрежа спазва задълженията си;*
 - в) *да действа като орган за уреждане на спорове между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна мрежа във връзка с подадени жалби по параграф 8;*
 - г) *да следи търговските и финансови отношения, включително заемите, между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна мрежа;*
 - д) *да следи всички търговски и финансови споразумения, при условие че те съответстват на пазарните условия;*
 - е) *да изисква обосновка от вертикално интегрираното предприятие, когато е получил уведомление от отговорника по съответствието в*

съответствие с член 12ж, параграф 4. Тази обосновка включва по-конкретно доказателства за отсъствие на дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;

- ж) да извършва инспекции на място при вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна мрежа;*
- з) да изисква всякакъв вид информация от оператора на преносна мрежа и да осъществява пряка връзка с всички негови служители; при наличието на съмнения, същите права се прилагат спрямо вертикално интегрираното предприятие и неговите дъщерни дружества;*
- и) да извършва всички необходими инспекции на оператора на преносна мрежа и, при наличието на съмнения, във вертикално интегрираното предприятие и неговите филиали; прилагат се разпоредбите на член 20 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно прилагането на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора*;*
- й) да налага ефективни, целесъобразни и възпиращи санкции на оператора на преносна система и/или на вертикално интегрираното предприятие, които не спазват задълженията си съгласно настоящия член или решения на националния регулаторен орган; Това правомощие включва правото да:
 - i) налага ефективни, целесъобразни и възпиращи глоби, свързани с оборота на оператора на преносна мрежа или на вертикално интегрираното предприятие;*
 - ii) издава разпоредения за преустановяване на дискриминационно поведение;*
 - iii) отнема, най-малко частично, лиценза на оператора на преносна мрежа при повторно нарушение на предвидените в настоящия член разпоредби относно отделянето.**

4. *Националните регулаторни органи отговарят за определяне или одобряване преди влизането им в сила на реда и условията за:*

- а) свързване и достъп до националните мрежи, включително тарифите за пренос и разпределение и методиките за тяхното изчисляване, или, алтернативно, методиките за определяне или одобрение на тарифите за пренос и разпределение и тяхното наблюдение, както и реда, условията и тарифите за достъп до съоръженията за ВПГ, включително методиките за тяхното изчисляване, или, алтернативно, методиките за определяне или одобрение на тарифите за достъп до съоръженията за ВПГ и тяхното наблюдение. Тези тарифи отразяват действително извършените разходи, доколкото тези разходи съответстват на разходите на ефективен и структурно съпоставим оператор и са прозрачни. Те позволяват да се направят необходимите инвестиции в мрежите и съоръженията за ВПГ по начин, който позволява тези инвестиции да*

обезпечат трайността на мрежите и съоръженията за ВПГ. *Тези тарифи не са дискриминационни спрямо нови участници на пазара;*

- б) осигуряване на изравнителни услуги, *които отразяват разходите и доколкото е възможно не зависят от приходите, като същевременно осигуряват подходящи стимули за ползвателите на мрежата да изравняват захранването и потреблението; те са справедливи, не водят до дискриминация и се основават на обективни критерии;*
 - в) *достъп до презгранични инфраструктури, включително процедурите за разпределение на капацитет и управление на претоварвания. Те имат право да изискват от операторите на преносна мрежа да променят тези условия.*
5. При определянето или одобряването *на условията и реда или на методиките за изчисляване на тарифите и на изравнителните услуги*, регулаторните органи осигуряват подходящи стимули в краткосрочен и дългосрочен план за операторите на мрежи да повишават ефективността, да насърчават пазарната интеграция, *да гарантират сигурност на доставките* и да подкрепят съответните научноизследователски дейности.
6. *Националните регулаторни органи осъществяват наблюдение на управлението на претоварването в рамките на националните газопрепосни мрежи.*
- Операторите на преносна мрежа предоставят за одобрение на националните регулаторни органи процедурите си за управление на претоварването, включително разпределението на преносния капацитет. Преди да ги одобрят, националните регулаторни органи могат да поискат изменения на тези процедури.*
7. *Националните регулаторни органи следва да имат правомощията да изискват от операторите на преносни системи, системи за ВПГ и разпределителни системи при необходимост да променят реда и условията, включително тарифите, споменати в настоящия член, за да се гарантира, че те са съразмерни и приложени по недискриминационен начин.*
8. Всяка страна, която има оплакване срещу оператор на преносна система, *система за съхранение*, система за ВПГ, за съхранение или разпределителна система, може да отнесе жалбата си към *националния регулаторен* орган, който, действайки като орган за решаване на спорове, издава решение в срок от два месеца след получаване на жалбата. Този срок може да бъде удължен с два месеца, ако *националните регулаторни* органи се нуждаят от допълнителна информация. Този срок може да бъде удължен със съгласието на жалбоподателя. *Решението на националния регулаторен орган* има задължителна сила, ако и докато не бъде отменено при обжалване.
9. Всяка страна, която е заинтересована и има право да подаде жалба срещу решение за методиките, взето съгласно настоящия член, или в случаите, когато *националният регулаторен* орган има задължението да дава експертно становище относно предложените *тарифи и* методики, може най-късно в срок

от два месеца или в по-кратък срок, предвиден от държавите-членки, след публикуване на решението или предложението за решение, да *подаде жалба* за преразглеждане. *Жалбата не спира изпълнението.*

10. Държавите-членки || създадат подходящи и ефективни механизми за контрол и прозрачност, за да се избегне злоупотреба с господстващо положение, особено във вреда на потребителите, и всякакво хищническо поведение. Тези механизми следва да вземат предвид разпоредбите на Договора и по-специално член 82 от него.
11. *Националните регулаторни органи въвеждат независима служба по жалбите и алтернативни схеми за обезщетяване като например независим омбудсман по въпросите на енергетиката или орган на потребителите. Тези услуги или схеми отговарят за ефикасното разглеждане на жалбите и са в съответствие с критериите за най-добри практики. Националните регулаторни органи определят стандарти и насоки за това как производителите и операторите на мрежи да разглеждат жалбите.*
12. Държавите-членки || гарантират, че ще бъдат взети подходящи мерки, включително административни действия или съдебно преследване съгласно националните им закони, срещу физически или юридически лица, които са отговорни за неспазването на правилата за поверителност, наложени от настоящата директива.
13. Жалбите ||, посочени в *параграфи 8 и 9*, не накърняват упражняването на правото на обжалване в съответствие с общностното и националното право.
14. Решенията на *националните регулаторни органи се мотивират надлежно и са публично достъпни с оглед упражняване на контрол за законосъобразност.*
15. Държавите-членки гарантират, че на национално равнище съществуват подходящи механизми, съгласно които всяка страна, засегната от решение на националния регулаторен орган, има право на обжалване пред *национален съдебен орган или друг независим национален орган*, който е независим от двете заинтересовани страни *и от което и да е правителство.*

Член 24г

Регулаторен режим по трансгранични въпроси

1. *Националните регулаторни органи осъществяват тясно сътрудничество помежду си, консултират се взаимно и предоставят един на друг и на Агенцията всякаква информация, необходима за изпълнението на задачите им съгласно настоящата директива. По отношение на обменяната информация получаващият орган гарантира същата степен на поверителност, каквато се изисква от предоставящия орган.*
2. *За да се гарантира, че регионалният пазар на природен газ се отразява от подходящи регулаторни структури, съответните национални регулаторни органи гарантират, при условията на тясно сътрудничество*

и под ръководството на Агенцията, че по отношение на регионалните им пазари се изпълняват най-малко следните регулаторни функции:

- а) сътрудничество** най-малко на регионално равнище, за да насърчават създаването на оперативни споразумения с цел осигуряване на оптимално управление на мрежата, насърчаване на съвместни борси за електроенергия и разпределяне на трансграничния капацитет, и за да позволят **достатъчен** капацитет на междусистемните връзки, **включително посредством нови междусистемни връзки**, в съответния регион **и между регионите**, за да бъде дадена възможност за развитие на ефективна конкуренция **и за подобряване на сигурността на доставките**;
- б) хармонизация** най-малко на съответното регионално равнище на всички технически и пазарни кодекси за съответните оператори на преносни мрежи и други участници на пазара;
- в) хармонизиране на правилата за управление на претоварването**;
- г) приемане на правила, които гарантират, че собствениците и/или управителите на борса(и) за природен газ, които експлоатират съответния общ регионален пазар, са напълно независими от собствениците и/или управителите на производствени активи.**

Националните регулаторни органи имат право да сключват споразумения помежду си за засилване на регулаторното сътрудничество и за осъществяване на действията по алинея първа, по целесъобразност, при условията на тесни консултации с други съответни национални органи и без да се нарушават правомощията им в техните конкретни области на компетентност.

3. Агенцията взема решения относно регулаторния режим за междусистемната инфраструктура, свързваща най-малко две държави-членки:
 - а) на основата на съвместно искане от компетентните национални регулаторни органи; или ||
 - б) когато компетентните национални регулаторни органи не са постигнали споразумение относно подходящия регулаторен режим в рамките на шест месеца от датата, на която документацията е била предадена на последния от посочените регулаторни органи.

Член 24д

Съответствие с насоките

1. **Комисията или всеки национален регулаторен орган ||** могат да поискат становището на Агенцията относно съответствието на дадено решение, взето от **национален регулаторен орган**, с насоките, споменати в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № 1775/2005.
2. Агенцията предоставя становището си на **Комисията или на националния**

регулаторен орган, който го е поискал, || и на регулаторния орган, който е взел съответното решение, в срок от **два месеца**.

3. Когато *националният регулаторен* орган, който е взел *оспореното решение*, не се съобрази със становището на Агенцията в срок от четири месеца от датата на получаването му, Агенцията информира съответно Комисията.
4. Всеки *национален* регулаторен орган може да информира Комисията, когато смята, че решението, взето от даден *национален* регулаторен орган, не съответства на насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № 1775/2005, в срок от два месеца от датата на същото решение.
5. Когато Комисията, в срок от два месеца след като е била информирана за *несъобразяване със становището на Агенцията в съответствие с параграф 3* или за *несъобразяване с насоките в съответствие с параграф 4*, или по собствена инициатива в срок от три месеца от датата на *оспореното решение*, прецени, че решението на *национален* регулаторен орган предизвиква сериозни съмнения относно съответствието му с насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № 1775/2005, Комисията може да реши да открие производство. В този случай *Комисията поканва националния регулаторен* орган и страните по производството пред *националния регулаторен* орган да представят становищата си.
6. Когато Комисията е взела решение да открие производство, в срок || от четири месеца от приемането на такова решение, тя издава крайно решение:
 - а) да не повдига възражения срещу решението на *националния регулаторен* орган; или
 - б) изискващо от съответния *национален* регулаторен орган да измени или оттегли решението си, ако смята, че насоките не са спазени.
7. Когато Комисията не е взела решение за откриване на производство или окончателно решение в сроковете, определени съответно в параграфи 5 и 6, се смята, че тя не е повдигнала възражения срещу решението на *националния регулаторен* орган.
8. *Националният регулаторен* орган изпълнява решението на Комисията, *което го задължава да измени* или оттегли решението *си* в срок от два месеца и информира съответно Комисията.
9. Комисията приема насоки, определящи подробностите относно процедурата, която трябва да бъде следвана за прилагането на настоящия член. Тази мярка, *предназначена за измени несъществуващи* елементи от настоящата директива чрез допълването ѝ, се приема в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 30, параграф 3.

Член 24е

Съхранение на документацията

1. Държавите-членки изискват от предприятията за доставка да съхраняват на разположение на **компетентните органи, за да е възможно изпълнението на техните задачи**, за срок от най-малко пет години данните, свързани с

всички сключени сделки с договори за доставка на газ и с газови деривати с клиенти на едро и оператори на преносни системи, както и с оператори на системи за съхранение и на системи за ВПГ.

2. Данните *може да* съдържат подробности за елементите на съответната сделка като срок, условия за доставка и плащане, количеството, датите и часовете на изпълнението, цените и начините за идентифициране на съответния купувач на едро, както и определени подробности относно всички открити позиции по договори за доставка на газ и по газови деривати.
3. *Националният регулаторен* орган може да реши да предостави на участниците на пазара елементи от тази информация при условие, че не издава чувствителна търговска информация за конкретни играчи на пазара или конкретни сделки. Настоящият параграф не се прилага по отношение на информацията за финансови инструменти, които попадат в обхвата на Директива 2004/39/ЕО.

4. Разпоредбите на настоящия член не създават допълнителни задължения към посочените в параграф 1 органи за лицата, попадащи в обхвата на Директива 2004/39/ЕО.
5. В случай, че споменатите в параграф 1 органи имат нужда от данни, които се съхраняват от лица, попадащи в обхвата на Директива 2004/39/ЕО, отговорните органи съгласно посочената директива предоставят исканите данни на споменатите в параграф 1 органи.

* *ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1.*“

(19) Член 25 се заличава.

(20) *След член 26 се създава следният член:*

„Член 26а

Освобождаване на промишлени площадки

1. *Държавите-членки може да освободят промишлени площадки от изискванията по член 4 и член 7, член 8, параграфи 1 и 2, член 11, член 12, параграф 5, членове 13, 17 и 18, член 23, параграф 1 и/или член 24 от настоящата директива.*
2. *Достъпът на трети страни не следва да бъде засегнат от изключенията, посочени в параграф 1. Клиентите на промишлени площадки имат възможност свободно да избират доставчика си на енергия като се обръщат към националните регулаторни органи в случаи на несъгласия с оператора на мрежа.“*

(21) Член 30 се заменя, както следва:

„Член 30

Комитет

1. Комисията се подпомага от Комитет.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат членове 3 и 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се взимат предвид разпоредбите на член 8 от посоченото решение.
3. При позоваване на настоящия параграф се прилагат член 5а, параграфи 1—4 || и член 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от него.“

(22) ■ Приложение А се заменя със следния текст:

„Без да се засягат правилата на Общността за защита на потребителите, по-специално Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Директива 93/13/ЕИО на Съвета, мерките, посочени в член 3, гарантират, че потребителите:

- а) имат право на договор със своя доставчик на газови услуги, в който се уточняват:**
- **самоличността и адреса на доставчика;**
 - **предлаганите услуги, предлаганите нива на качество на обслужването, както и времето за първоначално присъединяване;**
 - **предлаганите видове услуги по поддръжка;**
 - **начините, по които може да се получи осъвременена информация за всички приложими тарифи и такси за поддръжката;**
 - **срокът на договора, условията за подновяване и прекратяване на услугите и на договора, съществуването на права за безплатно оттегляне;**
 - **условия за обезщетение и възстановяване на платени суми, които важат, ако не са спазени нивата на качество на договорената услуга, включително неточно или закъсняло съставяне на сметки;**
 - **методът за даване на ход на процедури за уреждане на спорове съгласно буква е);**
 - **информация относно правата на потребителите, включваща всичко горепосочено, която ясно се представя в сметките и на интернет сайтовете на предприятията за природен газ; и**
 - **данни относно органа, който е компетентен за разглеждане на жалби, и относно процедурите, които потребителят трябва да следва при спор.**

Условията трябва да бъдат справедливи и предварително известни. При всички случаи информацията, посочена в настоящата буква, следва да бъде предоставена преди сключването или потвърждаването на договора. Когато договорите се сключват чрез посредници, тази информация също

се предоставя преди сключването на договора;

- б) са уведомени по подходящ начин за всяко намерение за промяна на договорните условия и са информирани за правото си да се оттеглят, когато бъдат уведомени. Доставчиците на услуги уведомяват абонатите си пряко за всяко повишаване на цените, в подходящ срок не по-късно от един нормален период за съставяне на сметки след влизане в сила на повишението по прозрачен и изчерпателен начин. Държавите-членки гарантират, че клиентите са свободни да се оттеглят от договора, ако не приемат новите условия, за които ги е уведомил доставчикът на газови услуги;*
- в) получават прозрачна информация за приложимите цени и тарифи и за стандартните условия във връзка с достъпа и използването на газовите услуги;*
- г) имат право на голям избор от начини на плащане, които не водят до дискриминационно третиране на потребителите. Всяко различие в условията отразява разходите на доставчика при различните системи на заплащане. Общите условия са справедливи и прозрачни. Те са формулирани ясно и разбираемо. Клиентите са защитени от нелоялни или подвеждащи методи на продажба, включително извъндоговорни пречки, налагани от търговеца, например прекомерно големи договорни документи;*
- д) не заплащат такси при смяна на доставчика;*
- е) се ползват от прозрачни, прости и евтини процедури за разглеждане на жалбите им. По-конкретно, всички потребители имат право на доставка на услуги и обработка на жалби от техния доставчик на газови услуги. Тези процедури дават възможност споровете да се решават справедливо и бързо, в тримесечен срок, и осигуряват, ако е обосновано, система на възстановяване на суми и/или обезщетение. По възможност, те следва да са съобразени с принципите, посочени в Препоръка 98/257/ЕО на Комисията от 30 март 1998 г. относно принципите, приложими за органите, компетентни за извънсъдебно уреждане на потребителски спорове*;*
- ж) свързани към газовата система са информирани за правата да им се доставя, съгласно приложимото национално законодателство, природен газ с определено качество на разумни цени;*
- з) лесно могат да сменят доставчика и имат на разположение данните за своето потребление и имат правото по изрично споразумение и без заплащане на такса да предоставят достъп до данните за измерването на тяхното потребление на всяко **оправомощено** предприятие за доставка. Страната, отговаряща за управлението на данните, е длъжна да предостави **тези** данни на предприятието. Държавите-членки определят формата на данните и процедурата, по която доставчиците и потребителите получават достъп до тях. За тази услуга не може да се начисляват допълнителни разходи на потребителите;*

- и) надлежно биват информирани *най-малко веднъж на тримесечие* за действителното потребление и разходи за газ. За тази услуга не може да се начисляват допълнителни разходи на потребителите. *Държавите-членки гарантират, че монтирането на интелигентни устройства за отчитане приключва, с минимално прекъсване на захранването до потребителите, в срок до ...***, като за това отговарят операторите на газоразпределителни мрежи или предприятията за доставка. *Националните регулаторни органи отговарят за контролирането на процеса и за определянето на общи стандарти за целта. Държавите-членки гарантират, че стандартите, с които се определят минималните технически и функционални изисквания за измервателните устройства, отчитат аспектите на оперативна съвместимост с оглед осигуряване на максимална полза при минимални разходи за потребителите;*
- й) *след смяна на предприятието за доставка на природен газ получават окончателна изравнителна сметка не по-късно от един месец след уведомяване на съответното предприятие за доставка.*

* *ОВ L 115, 17.4.1998 г., стр. 31.*

** *Десет години след влизане в сила на Директива .../.../ЕО [за изменение на Директива 2003/55/ЕО].“*

Член 2 Транспониране

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за постигане на съответствие с настоящата директива *в срок до ...** || Те незабавно съобщават на Комисията текстовете на тези разпоредби, като предоставят същевременно таблица на съответствието между *тези разпоредби* и настоящата директива.

Те започват да прилагат тези разпоредби ...* ||.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текстовете на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, обхваната от настоящата директива.
3. *Държавите-членки отменят всички закони, подзаконови и административни разпоредби, които възпрепятстват предприятия за природен газ, регулаторни или други органи да спазват своите задължения или да изпълняват своите правомощия или задължения съгласно настоящата директива.*
4. *Комисията докладва ежегодно на Европейския парламент и на Съвета*

* *18 месеца след влизане в сила на настоящата директива.*

относно официалното и практическото прилагане на настоящата директива във всяка държава-членка.

5. *Когато образувание с държавно участие пряко или косвено участва в придобиването на части от вертикално интегрирано предприятие, цената по отношение на договарянето на такава сделка се нотифицира на Комисията. Нотификацията включва удостоверяване на основната стойност на активите от международно дружество за одит. Комисията използва тази информация единствено, за да упражнява контрол върху държавните помощи.*

Член 3
Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на [...] ден след публикуването ѝ в Официален вестник на Европейския съюз.

Член 4
Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено || на .

За Европейския парламент

За Съвета

Председател

Председател